

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe an an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

În noul an de școală.

Ca mâne vor să se deschidă earăși școlile noastre populare, și părinții români vor începe a-și trimite earăși copiii într'insele, ca să învețe carte.

Mulți oameni din poporul nostru însă își trimit copiii la școală, numai fiindcă știu că legea îi silește la asta, și că de nu-i vor trimite, vor avea să plătească pedepse pentru lipsiri. De n'ar fi sila, din 50 de copii câți aflăm în cutare școală, abia ai vedea poate 15-20. Ear' aci se împlinește asemănarea care oare-cine a făcut-o între copii și popor. Copilului adesea trebuie să-i faci binele cu sila, să-l îndemni la cutare lucru bun, ori să-l oprești dela cutare lucru rău, cu puterea, că de nu, va face chiar dimpotrivă, și numai într'un târziu va băga de seamă că rău a făcut.

Așa și poporul nostru în punctul învățături. El o nesocotește prea tare, cât a fost lipsă să se facă legi, cari să-l silească a-și da copiii la școală, și așa cu sila să-i facă binele, pe care îl dobândesc popoarele prin carte, prin știință, și anume cu atât mai mult bine, cu cât mai de multă carte au avut parte!

Dar' precum ori-ce lucru făcut de silă, nu e trainic, nu e cu temei, așa și învățatura pe care copiii noștri și-o câștigă siliți, și nu din a lor curată trageră de inimă.

Un părinte care nu prețuește școala într'un nimic, nu va da răgaz copilului cât e pe-acasă, să învețe ce are lecție, ci îl va pune numai la lucrul său prin

casă ori prin curte, și la vremea școlii îl va lua necăjit dela lucru mînându-l la școală, mai trăgându-i acesteia și câte-o injurătură, pentru-că-i împedecă băiatul dela cutare lucru! Băiatul unui atare părinte va băga și el de seamă că școala este pentru el și pentru părinții sei numai un canon, un rău, o pedecă, și în chip firesc se va naște și în sufletul lui un fel de ură pentru școală, și va merge acolo de frică, va învăța ce va învăța tot de frică, ear' după-ce a scăpat de școală, aruncă carte și condeiu și tăbliță în foc, și chiuie că acum e — slobod eară! La un atare băiat nu-i rămâne apoi nimic în cap și în câțiva ani e earăși așa ca-și-cum nîcînd n'ar fi învățat o iotă!

Și aici zace răul cel mare, pe care am dori ca poporul nostru să-l înțeleagă odată că e rău, și să înceapă a judeca cu totul altfel lucrul: să înțeleagă că școala nu e un canon, ci e o binefacere, o binecuvîntare a lui Dumnezeu pentru om, căci nenumărate sînt foloasele ce se revarsă peste acela care a știut prețului cartea și a învățat cu toată inima și după eșirea din anii școlii nu și-a svîrlit cărțile în foc, ci și-a mai luat altele noue și a învățat mai departe! Știința din capul meu nu-mi cere de mîncare, ci mă ajută să vedă toate lucrurile din lume mai luminos decît cel fără știință, mă ajută să pot ceti o foaie bună care mă luminează zilnic într'o privință și alta, să cetesc o carte cu bune povești economice, ca să învăț a scoate mai bune foloase din economia mea, să știu și eu ce mai e prin cea lume și țeară, scurt: să fiu mai trezit la cap ca cel-ce nu știe carte.

Dar' la această adevărată prețuire a învățături, nu va ajunge băiatul care va auzi pe tatăl său și pe mamă-sa numai injurînd la școală ca la o harpie rea! Ci o va prețui așa cum se cade băiatul, al cărui tată și mamă după-ce a venit el dela școală, îl va întreba cu dragoste că ce lucru nou, ce învățatură bună a primit astăzi, ce lecție are, și că își știe ori nu lecția? și îl va mîna cu iubire să o învețe, că de el va fi bine de va învăța bine și mult, și la cînsul școlii îl va mîna cu bunețe la școală, dîndu-i curaj și îndemn cătră dînsa, ear' după-ce a scăpat de școală îi va cere să învețe acum de sine mai departe, de prin cărți și de prin foi.

Și unde părinții cuminte așa se vor purta cu copiii lor și așa-i vor povățui, acolo se va și vedea cu ochii înflorirea poporului în toate privințele. Va sporii acel popor în bogăția sa și va ști să însuflească respect străinilor, slujbașilor, și tuturor, fără a mai putea fi batjocorit așa fără inimă, așa rușinos, cum altfel e batjocorit de ori-ce tras-împins de nădrăgar de prin cele cancelarii!

Înțelegeți, părinți români, aceste îndemnuri ce din curată iubire pentru poporul nostru vi-le dăm aci, și propoveduiți și altora cari nu știu ceti, aceste cuvinte ale noastre, — și deschizîndu-se de nou școlile, trimiteți copiii într'insele nesiliți, nesuperați pe școală, ci iubindu-o pe ea și îndemnându-i și pe ei să o iubească, ca pe o binefacătoare a lor, și atunci cu mai multă nădejde vom putea privi și noi la zilele ce vor urma peste noi și peste rămășițele noastre.

FOITA.

Toderică.

Poveste de Constantin Negruzzi.
(Urmare și fine).

— Dacă-i vorba numai pentru atîta, — a zis Moartea, bucuroasă. Și se suie în pîr ca să culeagă o pară, dar' când vrî să se coboare, nu putî nici-decum, pentru-că Toderică așa voia.

— Ah! Toderică, m'ai înșelat! — strigă. Ved că sînt în puterea ta. Dă-mi drumul, și 'ți-oiu mai da zece ani de viață.

— Zece ani! mare treabă! — zise Toderică; — de n'ai poftă să putrezești în copac, draguță, trebuie să fii mai darnică.

— 'Ți-oiu da douăzeci.

— Mă iei în rîs.

— 'Ți-oiu da treizeci.

— Încă mai ai mult pîna. 'mi-i ajunge cu tîrgul.

— Ce pîrdalnicu! Vrei să trăiești o sută de ani?

— Tocmai acum ai nimerit, iubito.
— Toderică, n'ai minte.
— Poate; dar' 'mi-e drag a trăi.
— Fie o sută de ani, — zise Moartea. Îndată putî să se coboare, și luîndu-și rămas bun dela omul nostru, se duse cu coasa de-a umere.

Cum purcese ea, Toderică se trezi desvîrșit sănătos, și începî o nouă viață, avînd puterea juneței și cercarea bătrîneței. Tot ce am putut afla de traiul lui acesta, este că a urmat ca și atîta a-și împlini toate poftele, mai ales cele trupești, făcînd bine cînd găsea prilej, dar' fără să gîndească la mîntuirea sufletului său ca și mai nainte.

Sfîrșindu-se acei o sută de ani Moartea a venit earăși. — Gata ești? — 'l-a întrebat.

— Am trimis — să-mi cheme duhovnicul, — răspunse Toderică; — pune-te pe cel scăuneș lângă vatră pîna-ce va veni. Aștept numai să mă spovedesc și apoi să intru în noianul veciniceii.

Moartea, ca o bună și îngăduitoare persoană, se puse pe scăuneș, și așteptă un cîns să vie preotul. Dar' vîzînd atîta zăbavă, zise gazdei: Moșnege, nu 'ți-ai putut căuta de suflet de un veac de cînd nu ne-am întîlnit?

— Zău! n'aveam numai acea grijă, — răspunse bătrînul c'un zîmbet de luare în rîs.

— Dacă 'ți-e vorba așa, — strigă Moartea supărată de prelungirea lui, — 'ți-oiu arăta eu!

— Suggesti? — zise Toderică, vîzîndu-o cum se silea să se coboare de pe vatră; — te știu că ești bunișoară, și că-mi vei mai dărui câțiva ani.

— Câțiva ani, ticălosule (și se trudea să se dea jos de pe vatră).

— Negreșit; dar' astă-dată n'oiu cere mult, căci m'am săturat de bătrînețe; m'oiu mulțumi cu patruzeci de ani.

Moartea simți că o putere nevîzută o ținea pe scăuneș, precum odinioară

Era nouă, așa zisa eră a „legei, dreptului și a dreptății“ a guvernului Széll a dat și Sașilor ceva, ca s'o țină minte. Anume, ministrul-president Széll ca ad interim ministru de interne prin ordinașunea nr. 82290 ex 1899 oprește Sașilor folosirea steagului lor național roșu-vênēt. Roșu-vênēt fiind însă și colorile comitatului și orașului Brașov, ordinașunea concede, ca la ocașuni festive autoritășile comitatense și orașenești se poată arbora pe edificile publice, pe arcuri de triumf etc. și stindardul roșu-vênēt, dar' numai așa că tricolorul maghiar să fie reprezentat în număr egal cu stindardul roșu-vênēt și pus în frunte. Particularilor însă nici pe lângă această restricșione nu li-se permite arborarea. Abateri dela acest ordin vor fi pedepsite cu areșt până la 15 zile și pedeapsă în bani până la 100 fl.

Dela stat. Sânt pe calea peirei Sécuii din Ardeal. Decadenșa economică a Sécuimei este deja un act istoric — scrie „Magyarország“ Din cauza aceasta ziarele maghiare sânt pline de plângerii și stâruiē, ca **statul se vie în ajutorul Sécuilor.**

De altă parte „Bud. Hirl.“ dela 31 August c. arată, că unșurimea e ameninșată în partea răsăriteană a Ungariei prin comitatele Vas, Pojon, Neutra, Alba etc. de **elemente străine.** Vin străini din Austria și cumpără moșii, desmoștenind Maghiarii. Nécazul lui „Bud. Hirl.“ se mărește prin faptul, că acești străini **nu se maghiarisează.**

Contra acestei năvăliri „B. Hirl.“ nu află altă scăpare decât earăși **intervenșia statului.**

Până-când oare se mai fie statul nostru stors de Maghiarii decadenșii și decăzușii?

Români la Roma. D-nii Gr. Tocilescu și V. A. Urechiiă, trimișii de ministerul de instrucșie al României pentru a lua parte la **congresul orientaliștilor din Roma,** vor pleca la Roma peste 10 zile. La acest congres vor lua parte încă 25 de profesori români.

Italienii prepară o frumoasă primire trimișilor români.

în copac, dar' de ciudă și de mânie nu voia să deē nimic.

— Știu un meșteșug să te fac blândă, — zise Toderică; și îndată puse pe tăciunii ce fumegau în vatră un braș de vreascuri. Focul îndată s'a aprins și a umplut de pară și de fum într'atâta cuptorul, încât Morșei îi venia să-și deē duhul.

— Valeu, valeu! — a strigat, simșindu-și bētrânele oase prăjindu-se; — scapă-mē, și făgăduesc să-ți dau patruzeci ani de sănătate.

Atunci Toderică 'i-a dat drumul, și Moartea a fugit jumătate pârlișă.

Sfîrșindu-se și anii acestia, s'a înturnat să-și iee omul, care o aștepta la ușe cu un sac de-a spinare.

— Astă-dată n'ai încotro cotigii, — îi zise, — dar' ce ai în sacul acela?

— Sufletele a doisprēzece jucători prieteni ai mei, pe cari 'i-am scos din Iad sânt acum vre-o sută-cincizeci de ani.

— Vie dar' și ei cu tine! — zise Moartea, și apucându-l de chică, se

Di prim-ministru Széll, care e totodată și ministru de interne, a aprobat sentenșa comisiunei administrative, care a pedepsit pe dl Dr. Aurel Lazar, avocat în Oradea-mare, cu 25 fl. pentru o pretinșă transgresiune. Vina dlui Dr. Lazar e, că a apelat la Români să spriginească pe studenșii eliminașii dela Academia din Orade.

Asta încă e semn de „pace“ în era nouă.

Széll și cultura maghiară. Adunarea generală a FMKE-i a salutată telegrafice pe prim-ministru Széll și pe ceilalți membri ai cabinetului.

În rēspunsul seu prim-ministru zice și următoarele:

„Ori-ce interes pentru cultura Ungariei și ori-ce mișcare pe terenul muncii culturale, îmi zace la inimă. Ofer cu cea mai mare plăcere tot spriginul meu la nisuișele, prin cari să consolidează și să rēspândește cultura nașionei maghiare“.

Știam de mult, că numai cultura maghiară e spriginată din partea guvernului, dar' acum o confirmă de nou această „ministru dreptății“ Széll.

Adunarea „Asociașionei“ la Deva.

Continuăm azi cu darea de seamă despre adunarea „Asociașionei“ la Deva, ținută în ziua de Sfântă Mărie și despre frumoasele petreceri, date din acest prilej.

Petrecerea poporală.

Am amintit, că Duminecă după banchet s'a ținut **petrecerea poporală.** Grupuri poetice de mândri călușeri-țărani din satele vecine cu lăutarii lor originali, făceau „ponturile“ neîntrecutului nostru joc național. Ișteșii vătavi dădeau semnul și călușerii saltă mândru, publicul aplaudă și își saltă inima în veselie.

Pe la orele 5 s'a adunat juriul de premiare și a împărșit 100 fl. între țerancele și țerani cari aveau porturi mai frumoase. Cu premiul prim de 1 napoleon (10 fl.) a fost premiată Ana Sērbu din Cerbēl (dinsus de Hunedoara). Apoi 12 țerance și țerani din comunele Boușari, Orăștie, Romos etc. cu câte 5 fl. Cu câte 1 fl. au fost premiașii 30 inși.

înălță în vēzduh, sbură spre apus și se viri în oca părăsișă.

Sosind la porșile Iadului, bătū de trei-ori.

— Cine bate? — au întrebat din lăuntru.

— Toderică jucătorul, — rēspunse Moartea.

— Sē nu cumva să deschideți! — strigă Scaraoșchi, aducēndu-și aminte de ferbli ce jucase cu el; — coșcarul acela e în stare să-mi pustiească împērășia.

Scaraoșchi nevrēnd să deschidă, Moartea vrēnd nevrēnd (căci dorea să-și rēsbune) și cu mare părere de rău, a trebuit să plece spre ceruri.

— Cine ești tu? — întrebă Sfântul Petru pe Toderică, după-ce Moartea 'l-a pus dinaintea porșei Raiului.

— Vechea voastră gazdă, — rēspunse el, — acel care odată v'a ospētat cu vēnatul seu.

— Cum cutezi să te înfăoșezi aici în starea ce te vēz? Nu știi că cerul

Concertul.

Concertul a fost unul dintre cele mai strălucite concerte, ce s'a dat vre-o dată de Români. Au pășit înaintea publicului tineri artiști și domnișoare, dovedind, că noi Români avem puteri musicale, cari cu fală pot sta alătura de artiștii altor popoare.

Di Dămian, cântăreș la opera din Berlin a fost neîntrecut. Domnișoarele Valeria Pop, O. Bardosy și Adelina Piso au fermecat publicul cu artisticele lor cântări. Pe alt drum — pe drumul greu dar' măreș al măiestrilor de musică mergea dl G. Șorban. Cu declamașii minunate s'a distins dl Victor Bontescu (Hașeg).

Publicul cuprins în virteșul însufleșirii nu-și da rind în aplaudarea artiștilor, de care atât sântem de mândri.

Sedinșa II.

Luni s'a ținut în biserica românească **sedinșa II.**, cea mai însemnată, de oare-ce în ea s'au luat hotăriri de mare însemnatate pentru înaintarea „Asociașionei“.

Raportul general și propuneri.

Asupra raportului comitetului a făcut dare de seamă vrednicul profesor dela Brașov, Andreiu Bărseanu. Darea de seamă a cetit-o respicat, cu o voce dulce și cu o dicșione curat românească, de-ți era drag să-ți ascuți. La sfîrșit 'i-s'au strigat însufleșite: **să trăească.**

Din darea de seamă se vedea, că comisiunea a examinat mai ales lucrurile de însemnatate și cu pricepere și bărbăție a îndreptat tot ce 'i-se părea că ar trebui îndreptat. S'a arētat că o vie mișcare de vieată trece prin întreg organismul „Asociașionei“. Din acest fapt — zicea raportorul — se vede că nădejdile generoșilor întemeietori ai „Asociașionei“ n'au fost visuri deserte, ci așteptări legitime, ce isvureau din suflete curate, și urmează că lucrând cu energie și zel vom ajunge să vedem întrupate nobilele dorinșe ale înaintașilor.

Propunerile prezentate de comisiune au fost primite toate, unele chiar cu multă plăcere și fără multă vorbă.

Între altele s'a hotărît, că în conglăsuire ce hotărșirea adusă în adunarea dela Beiuș, să se ceară date despre starea școalelor noastre dela consistoare.

Propunerile dlor Alimpiu Barbulo-viciu, de a pune pe alt dat adunarea generală, și nu la Sfântă Mărie, și a dlor I. Baciu și I. Pop Reteganul, de a înfiinșa din 20 fl. un fond de premii pentru poesii, adunarea în conglăsuire cu comitetul le respinge.

Se hotărșește mai departe, ca **să nu se mai ceară, dela stăpânire suma de**

este închis pentru cei ca tine? Bre! bre! bre! Tu ești bun de talpa Iadului și ai încă obraz să cauți loc în Raiu!

— Sfinte Petre! — zise Toderică, — 'mi-se pare că eu nu te-amp rimit așa, când ai venit cu Domnul nostru de 'mi-ați cerut găzduire.

— Toate acestea-'s frumoase și bune, — adaoșe Apostolul cu un glas pe care voia să-l arete aspru, deși se cunoștea că-'i este milă; — dar' eu nu voi să-mi gășesc beleaua dându-ți drumul în Raiu fără de știre. Îngădue până voi spune Stăpânului, și apoi vom vedē ce-om pute face.

Domnul nostru înștiinșându-se de venirea lui Toderică, a venit la poartă unde el sta îngenunchiat pe prag cu sufletele sale, avēnd șese în dreapta și șese în stânga, și milostivindu-se:

— Bine, treacă pentru tine, — 'i-a zis; dar' sufletele acestea ce sânt drepte a Iadului, 'mi-e nu știu cum să le primesc.

400 fl., din care se dădeau stipendii la ucenici de meserie. Aceasta s'a hotărât așa ca stăpânirea ungurească să nu aibă prilej de amestec în trebile și socotelile »Asociațiunei«.

Privitor la venitul (40%) fundației *Olteanu* se hotărăște, că asupra întrebuințării acestor 40% se hotărăscă an de an adunarea generală. Pentru anul acesta însă să rămână în folosul școlii civile de fete a »Asociațiunei«.

S'a mai hotărât, ca la ședințele comitetului să fie invitați de aci înainte și membrii suplinitori, apoi s'a trecut la raportul literar.

Raportul literar.

La adunarea ținută în Blaj la 1895 s'a hotărât, ca secretarul I. al »Asociațiunei« să urmărească mișcarea literară (cărți eșite în tipar, foi, călindare etc.) de peste an la noi și să facă un raport asupra ei la fiecare adunare generală. Raportul s'a făcut și acum și s'a tipărit în »*Transilvania*«, foaia »Asociațiunei«. Asupra acestui raport a făcut o frumoasă dare de seamă dl *Dr. E. Dăianu*, directorul »*Tribunei*«. Dl Dăianu a luat la răspăr raportul, a arătat unele scăderi ale lui și a cerut, ca în viitor să fie făcut mai cu grijă și mai cu luare aminte.

A mai propus apoi, ca comitetul să întemeieze secțiunile literare-științifice și în urmă a propus să se dea o sumă însemnată menită anume pentru edarea unei biblioteci populare a »Asociațiunei«, care să cuprindă mici scrieri de cunoștințe practice de igienă, economia de câmp și de vite, economia casnică, cunoștințe de drept, istorice etc., precum și povestiri morale, — adică o bibliotecă folositoare poporului.

Asupra dărei de seamă și asupra propunerilor s'a încins o discuție mai lungă, la care au luat parte mai mulți membri. În urmă făcându-se votarea, s'au primit propunerile de mai sus.

Alte rapoarte.

Raportul financiar, despre socoteli, prezentat de *Dr. Mihu* și cel despre regulamentul bibliotecelor populare, prezentat de dl *Grig. Maior* s'au luat la cunoștință fără dezbateri. S'au cetit apoi, pe scurt, telegramele de salutare sosite, și s'a luat la cunoștință că desp. *Caransebeș* invită adunarea viitoare la *Mehadia*. Hotărârea s'a lăsat comitetului.

Cu aceste s'a închis adunarea »Asociațiunei«, care a fost una din cele mai strălucite și bogate în rezultate.

Seara a fost un bal strălucit, ear' *Martii* au făcut unii din oaspeți excursiuni la *Hunedoara* etc.

— Doamne! — zise *Toderică*, — când am avut cinste a te primi în casa mea, erai întovărășit de doisprezece călători, și eu v'am primit pe toți și v'am ospătat și v'am găzduit cum am putut mai bine.

— Nu-i chip de a scoate la capăt cu omul acesta, — zise *Domnul nostru* cu un zîmbet îndurător. — Haide, întrați, de vreme ce ați venit; ai noroc că m'ai găsit în chef bun; altminterlea n'aș îngădui un lucru care poate da pildă rea.

Poesii populare.

Din Bozoviciu.

Culese de *Alecsell* cojocarul.

Foaie verde măracine

Am iubit două vecine,

Una 'naltă subțirică

Alta mică frumusică.

Așa zice frunza 'n fag

Să iubesc ce am mai drag,

DIN LUME.

Răsboiul în Africa.

Neînțelegerile între Anglia și Transvaal, despre cari am făcut pomenire în nrul trecut, în loc să se potolească, s'au înăsprit așa de tare, încât se pare că nu se poate încunjuira răsboiul. Atât Anglia, cât și Transvaal sunt gata. Anglia și-a sfârșit pregătirile; 5 milioane de funți sterlingi, în bani gata, sunt mențiți pentru cheltueli și s'au chemat sub arme rezerviștii de clasa I.

Isbucnirea răsboiului atirna dela Transvaal. Dacă va fi îngăduitoare, va fi pace, de nu, răsboi. În curând vom vedea.

Din Sârbia.

Procesul *Dreyfus* încă nu e sfârșit și un nou proces monstru se începe. Este procesul în cauza atentatului asupra ex-regelui *Milan* din Sârbia. Pertracțarea procesului se începe zilele acestea. Ea se va ținea în curtea prefecturii, în o baracă de lemn, construită anume. Numărul acușărilor este în total 29. Între acestia sunt 2 advocați, un arhimandrit etc. și, se înțelege, atentatorul *Knezevici*.

Procesul Dreyfus.

Marele proces al căpitanului *Dreyfus* încă nu s'a sfârșit, dar se vede, că se va sfârși zilele acestea. Până acum au fost ascultați o mare mulțime de martori, între cari unii au arătat vinovăția, alții nevinovăția lui *Dreyfus*. Luni a fost ascultat un martor, *Cernucki*, un fost oficer austriac care trăește de mai multă vreme în Franca. Acesta a adus câteva probe grele pentru vinovăția lui *Dreyfus*. Acum vor fi ascultați și *Schwarzkoppen* și *Panizzardi*, trimiși ai Germaniei și Italiei în Franca, despre cari se zice, că ar fi stat în legătură cu *Dreyfus*. Mărturisirile lor sunt așteptate cu nerăbdare.

În acest proces au fost ascultați până acum 104 de martori. Ascultarea acum e pe sfârșite.

Știri mărunte.

Budgetul de marină al Statelor-Unite din America-de-Nord a fost urcat considerabil. Pentru noue vapoare de răsboi s'au votat 18 milioane de dolari.

»*Morning Post*« are știre din *Washington*, că *Mac-Kinley* a avisat prin o adresă pe guvernatorul din *Cuba*, să proclame neatârarea insulei. Știrea are lipsă de a fi adevărită.

SCRISORI.

Alegere de învățător.

Sebeșul-de-sus, 3 Septembrie c.

În comuna *Sebeșul-de-sus*, de un an de zile la școala confesională gr-or. s'a sistemizat postul al doilea de învățător. Sistemizarea acestui post, deși foarte de lipsă la acea școală, numai cu greu s'a putut face, de oare-ce preotul și comitetul parochial erau împotriva și sistemizarea s'a putut face numai prin stăruința notarului *Răduț*. Cu greu s'a făcut, dar totuși s'a făcut. Fiind în anul trecut timpul târziu de a mai întregi definitiv acel post nou, consistorul a denumit un învățător, care și-a ocupat postul, funcționând până la finea anului spre deplină mulțumire a tuturor. S'a ținut examenul anual, al cărui rezultat a fost de laudă. Acum s'a scris concurs spre întregirea postului definitiv, a esperat concursul — concurenți de ajuns — să defige ziua de alegere pe 20 August st. n. c., ese la fața locului protopopul spre ținerea alegerii, însă să vezi minune! Majoritatea poporului țintea — cu tot dreptul — spre fostul lor învățător în anul trecut, însă parochul local *Ioan Mateiu* stăpânit de ură și interese personale nu-l voia, și ca să zădărnicească alegerea în scopul urmărit de binevoitorii școlii și bisericeii, a pus la cale fel și fel de lucruri slabe, necorespunzătoare caracterului unui preot, și anume a îndemnat pe câțiva oameni, niște guralivi și slabi de minte, ca oile cele pline de călbează, să nu facă alegere, ci să ceară școala de stat.

După-ce protopopul a deschis sinodul și a arătat scopul, s'a început de loc strigătele: »Nu ne mai trebuie învățători de român, vrem școală de stat, vrem școală ungurească! Te lua fiori, vîzînd în sfânta biserică petrecîndu-se un astfel de lucru. Deși protopopul a încercat în tot felul a aduce pe oamenii acestia rătăciți pe calea cea bună, a fost înzădar și a fost silit să și adune hărțile și să plece acasă.

Ne întrebăm, ce scopuri a urmărit preotul prin ațitarea oamenilor la astfel de lucruri? E greu de a le ghici. Totuși, una din două — ori are preotul nădejde, că prin conlucurarea lui la înființarea unei școli de stat, își va câștiga vre-o cruce pe piept, ori apoi cugetă că în urma stăruințelor lui de a înființa în *Sebeșul-de-sus* o școală de stat, va primi un os de ros mai gros.

Acesta a fost rezultatul alegerii de învățător în *Sebeșul-de-sus*.

Spre încheiere nu pot a uita să-l întreb pe preotul din vorbă: Cugetatu-te-ai, părinte, la urmări, când ai îndemnat soții d-tale la astfel de lucruri? Nu te-ai gândit d-ta, că în urma acestora va blăstema toată suflarea românească? Dacă vrei să fii conducător al comunei și ești harnic — ceea-ce nu se prea vede — așa îți-e chemarea să conduci? Cum îți-a spus protopopul în biserică, așa îți-o spun și eu — să fii răspunzător pentru ceea-ce ai făcut, atât față de lume, cât și față de superiorii d-tale, cărora prin aceasta li-se atrage deosebit atențiunea asupra preotului din vorbă, pentru-că dacă nu i-se strîng frânele, școala și biserică se pot primejdui.

Aceasta consistoarele și mai marii bisericeii ar trebui să o facă în tot locul, față de preoți, cari își uită de chemarea lor, căci e lucru foarte trist, ca chiar aceia, cari au datorința să ocrotească școala, umblă spre stricarea ei!

Adevărul.

Să iubesc fetițe mici
Cu ochii de poturnici.

Bade inimă de peatră
Vin de mă sărută-odată,
Că de nu vîi mai curînd
Mi-i găsi moartă 'n pămînt.

Bate vîntule cât poți
Dorul din lume să-l scoți,
Bate azi, bate și mâne,
Dorul meu tot mai rămîne.

Foaie verde salcă crudă
Lă toți pe mine li ciudă,
Fie-le cât de necaz
Tot de mândra nu mă las.

Am o mîndră tare-mi place
Dușmanii nu-mi prea dau pace,
Vreau să-mi strice dragostea
Nu le-ajute Precestea.

Petrecere slab cercetată.

Porumbacul-sup., 28 August c.

Cu permisiunea st. domn redactor al acestei prețuite foi, îmi iau voe a face o scurtă dare de seamă despre o petrecere aranjată în *Porumbacul-superior-răsăritean*, la 15/27 August a. c. de o grupă de tineri, studenți din loc și jur, al cărei venit este destinat în scopul *zidirei bisericeii* din acea comună.

Sala de petrecere — edificiul școlii — a fost frumos și cu gust împodobită; nici alte pregătiri, ce se recer la o astfel de producțiune, nu lipseau.

Se apropia însă timpul începerii programului și public era foarte puțin. În vederea timpului înaintat, s'a început programul în prezența unui public constător aproape numai din câteva familii din loc și anume: familia dlui paroh local Nicolau Solomon, familia dlui primar Lăzăriciu, familia dlui Popeanș, Frâncu, Comșa, Jugărean, Banciu, Esca și Lăzăriciu. Dintre străini am observat pe d-nii Petru Moldovan, vicenotar, D. Solomon, învățător, Pavel Monea și Scrobeț, studenți din Streza-Cârțișoara, Ioan Dumitru, învățător din Cârța, familia Ilie Stoichița, d-na preoteasă Mandea cu fiică-sa din Porumbacul-inferior și familia Dionise Stănciulea din Sărata.

Programul petrecerei constător din 7 puncte, 4 cântări în cor și 3 declamări, a fost executat spre deplina mulțumire. Cu deosebire a plăcut mult cântările corale conduse cu dibăce de dl Candid Popa, învățător în Sibiu și pricepător în ale muzicii. Între declamări, dialogul de G. Negruzzi »Vespasian și Papinian« a fost admirabil predat de tinerii G. Banciu și V. Popeanș, pedagogi. Nu mai puțin a succes și declamările »Numai una«, poezie de G. Coșbuc și »Șeua și Țiganul«, anecdotă de Th. Speranță, predată din partea tinerilor D. Comșa, student și cea din urmă de S. Frâncu, învățător.

La executarea cântărilor și-au dat ajutorul și tinerii Marinescu și Neamț din comuna vecină Porumbacul-inferior.

Sfârșindu-se programul, a urmat dans până în revărsatul ziorilor.

Petreceri de atare natură se fac cam rari în părțile acestea și astfel aranjatorii aveau mari speranțe, că va participa un public numeros. Durere însă, că tinerii au rămas amăgiți în așteptarea lor și aceasta o repetăm, că e durere, mai cu seamă în vederea scopului, pentru care s'a dat petrecerea.

Din pildele altora.

Trezirea bărbăției.

În comuna *Stropco* (în comitatul Zemplin, locuit mai ales de Slovaci), statul și-a vîrit cuibul seu de maghiarizare, școala ungrească, și prin întreprinderea mai marilor bisericeii reformate și prin câștigarea unui preot renegat, au ajuns așa de departe, că copiii au învățat în școală cântări bisericești ungrești (fiind și Ungurii din acele părți reformați) și au început să cânte în biserică azi o cântare ungrească, mâne două, și preotul să le spuie azi o parte din predică ungrească, mâne predica toată, și poporul

s'a trezit cu slujba bisericească binișor ungrisată. Dar' trăind mestecați cu Unguri și știind oamenii ungrește, nu i-a supărat pe ei treaba.

Foile și scriau cu bucurie: că Slovaci din Stropco se maghiarizează de minune, fiind preotul lor maghiaron și avînd școală ungrească.

Dar' eată deodată o veste ce-i isbește în față ca o ploaie rece cu grindină, venind dinspre același Stropco de unde le venia înainte vîntul căldicel al maghiarisării.

În timpul mai nou anume, precum am vestit și noi repețit, o sănătoasă mișcare națională s'a pornit și la poporul slovac. Prin adunări de popor și prin foi, mereu se lucrează la aprinderea focului național în inimi, la ținerea la limba proprie, la drepturi pentru limbă și națiune.

Și mișcarea a prins bine în popor, și fiindcă la Slovaci cărturarii, preoții și învățătorii, sînt mulți cu mult mai slabi ca la noi, că mulți sînt maghiaroni, — vine acum porneala din jos în sus, dela popor spre cărturarii cei slabi, pentru îndreptarea putrezitei stări de lucruri și încercarea de a aduce la domnie earăși limba națională.

O atare întîmplare a avut loc de curînd într'o biserică slovacă. Când, ca altă-dată, copiii conduși de dascăl, au început o cântare la liturgie, pe ungrește, aproape tot poporul a început să cânte el, și anume în limba slovacă, acea cântare! Cînta, cât dascălul cu copiii spăriați au amuțit, popa maghiaron a înlemnit în altar, și a cercat să-i oprească pe oameni, dar' fără ispravă, și nici predică ungrească n'a mai cutezat să le spuie.

Au pornit însă »cercetare« să afle cine a fost »ațîțătorul« primejdios, care a turburat »liniștea« blăjinului popor ungrisat pe jumătate și a trezit earăși bărbăția asta în el? Așa vreau să-l sparie și readucă la supunere.

Poporul însă le răspunde curajos: ațîțătorul primejdios e inima noastră! Când pe aceasta o veți scoate din noi, atunci veți mai scoate pe »ațîțătorul«, care ne îndeamnă să cerem să ne cinstiți limba maicei noastre!

HIGIENĂ

Grijiți bine copiii!

(Urmare).

Imbrăcămintea copilului încă e un lucru, care trebuie prețuit și știut de mame, dacă e ca să le rămână copilul sănătos. Că și din imbrăcarea nepotrivită poate ușor veni îmbolnăvirea și ofilirea, apoi pierirea copilului.

La copilul mic, hăinuțele să fie simple, ușoare și larguțe. Hăinuțele strîmte îl opresc în mișcarea liberă a trupului și împedecă mersul bun al lăuntruului lui.

Fașa cu care obișnuim a lega scutecele pe copilăș, să nu fie strînsă pe el, ci numai așa ușurel legat cu ea, căci strîngîndu-o fără cumpăt, ușor pricinuim apăsare la ficatul lui, la rînză și la alte părți din lăuntru cari au lipsă de libertate, și pricinuim dureri, vîrsări și neliniște mititelului.

Înfășurarea de sus până jos, legându-i copilășului și mâinile și picioarele, nu e bună, nu e cuminte. Ea împedecă mișcarea liberă a copilului, de care el simte lipsă în culcușul seu, chiar ca și omul mare! Să-i lăsăm mânuțele slobode și picioarele încă numai ușor înfășurate în cărpe, și fiind el neputucios a

se mișca însuși, să întorcem noi pe copil de pe o dungă pe alta ori pe spate, din când în când, și să nu-l lăsăm să zacă tot pe spate sau tot pe o dungă.

Mai ales însă culcatul pe spate, cu fața oblu în sus, e o greșală și o primejdie, căci copiii mici vomează (varsă) des, și fiind cu gura în sus, ușor li-se întîmplă să se încece, neavînd putință a vîrsa din guriță ce a aruncat stomacul lui gingaș.

E cel mai rău obicei acela pe care îl vedem la poporul nostru, de-a ține copiii înfășați nu numai cu lunile, dar' chiar cu anii, și a-l lega ca, pe un cucuruz, oblu, cu mâinile pe lângă el! Lucru cuminte e acela, ca înfășurarea să se facă numai în cele dintîiu două săptămîni, și atunci lăsându-i mânuțele slobode, de aci încolo apoi lăsînd copilășul învîlit așa de nestrîns, cât să se poată mișca ușor în tot trupul, atît stînd în brațe, cât și în așternutul seu, — grijind firește să nu se descopere în nopți răci și să se răcească.

Căci în anul întîiu copilul crește de 3 ori mai tare ca în alți ani următori, și creșterea asta nu trebuie să i-o stînginim noi prin împedecarea mișcării libere a trupșorului lui.

Poetul Goethe.

— Vezi ilustrația. —

Zilele trecute, în 28 August c. s'au împlinit 150 de ani dela nașterea poetului nemțesc *Ioan Wolfgang Goethe*, (1749), al cărui portret îl dăm în nrul de azi. Nemții de pretutîndea (chiar și Sașii din Ardeal) au sîrbat această zi aranjînd sîrbări strălucite spre aducerea aminte a poetului. Însuflețirea a fost pretutîndea mare, de oare-ce Goethe este unul din cei mai iluștri poeți și scriitori, adorați nu numai de Nemți, ci și de străini. El a scris mai multe scrieri literare în prosă, apoi poezii și piese teatrale, toate de o frumusețe și valoare neîntrecută. Goethe a trăit prin mai multe orașe ale Germaniei și a stat în legătură cu cei mai însemnați scriitori nemți din veacul trecut. A murit la 1832 în vîrstă de 83 de ani.

Din viața lui Goethe se povestesc mai multe întîmplări de ris. Eată aci o pățanie șoadă, ce o avu bătrînul poet în orașul Jena:

Într'o ospătărie din Jena într'o zi ședea un om bătrîn avînd înaintea sa o sticlă de vin pe care-l lua mestecat cu apă. Deodată întră o ceată de studenți (10) și comandă treizeci butelii de vin. Unul dintre studenți se duce la bătrînul și bătîndu-l pe umăr îi zice:

— Auzi, bătrînule, de ce beai vinul cu apă? Ești surd, ori ce? de nu răspunzi nimic? Așa e, moșicule, nu mai putem suporta vinul curat, ha?

Străinul se uită lung la impetuosul student, apoi îi răspunde, în versuri, următoarele:

Wasser allein macht stumm,
Das beweisen im Teiche die Fische;
Wein allein macht dumm,
Das bezeugen die Herren am Tische;
Dieweil ich nur Kein's von Beiden möcht sein,
Trink ich mit Wasser gemischt den Wein!

(Apa, singură, te face mut, — aceasta o dovedesc peștii în lac; vinul, singur, te face prost, — aceasta o dovedești d-voastră la masă; ear' eu nevoind să fiu nici mut, nici prost, beau vinul amestecat cu apă).

Și-a luat apoi paltonul și pălăria, și mai aruncînd asupra studenților o privire compătimitoare, a eșit. La întrebări ospătarul a spus apoi studenților, că străinul a fost »Seine Excellenz Goethe von Weimar«. Adecă omul pe care studenții îl adorați ca pe un zeu. De necaz pentru rușinea pățită cu Goethe, studenții s'au apucat de cel care agrăise pe Goethe și l-au bătut așa de bine, că a trebuit să fie dus acasă în trăsură.

PARTEA ECONOMICĂ.

Despre gunoiu.

Prelegere populară, ținută de Ioan Georgescu, inv-dir. com. în Scorei, în 18 Ianuarie în Vajda-rece, ear' în 22 Ianuarie 1899 în comuna Șarcaia din comitatul Făgărașului.

(Urmare și fine).

Afară de gunoaiele înșirate până aci, în economiile mai mari se mai întrebunțează ca gunoiu încă și varul nestins, care se pune în anumite corfe, se udă și apoi se prepară pe pământurile, cari voim a le îmbunătăți cu var. Unde varul e prea scump, acolo se întrebunțează huma (marga), care se transportează pe pământ întocmai ca și gunoiul și apoi se risipește pe suprafața lui.

Să nu vă prea mirați dar', când veți vedea ca mâne, că economii harnici nu se mai mulțumesc numai cu gunoiul animalelor, ci ei mai întrebunțează în economie chiar și unele gunoaie minerale numai ca se poată sporii producțiunea bucatelor.

Ca se poată crește o plantă are lipsă cu totul de vr'o 14 menetele (materii). Patru din acestea se compun din aerul atmosferic, precum e: azotul, osigenul, hidrogenul (abureala) și carbonul, ear' celelalte zece sânt: cenușa, varul, ferul, sarea, pucioasa, soda, năsipul, fosforul (cenușa de oase), magneziul și clorul.

Prin mai multe observări și experiențe s'a constatat, că e de ajuns, ca să lipsească numai unul din aceste elemente din pământul supus culturai, ca recoltele să slăbească și să se împuțineze din an în an tot mai tare.

Gunoaiele înșirate până aci se numesc gunoaie absolute sau naturale, fiindcă ele conțin toate materiile nutritoare, de cari plantele au trebuință în creșterea și dezvoltarea lor. Afară de aceste gunoaie se mai află așa numitele gunoaie (îngrășăminte) relative, comerciale sau industriale, fiindcă acele obvin mai cu seamă în comerț sau negoțorie.

Între îngrășămintele comerciale se numără salitra de Chili, care se aduce din America-de-sud, unde se găsește în pământ și este un fel de sare albă, care conține până la 15% azot curat. Salitra de Chili deși grăbește tare creșterea și dezvoltarea foilor și a paiului, nu se prea recomandă, fiindcă cu acea creștere nu poate ține pas și înlemnirea celulozei, așa, că holdele îngrășate cu aceea, în cele mai multe cazuri cad și rămân cu grăunțele mici și pipernicite. Afară de aceea pământul nu o prea absoarbe și se spală curând de ploi.

Guano este un cuvânt spaniol și atât însemnează cât gunoiu, și anume un fel de gunoiu, care provine din găinașul sau corpurile moarte ale pasărilor, cari petrec în unele insule, unde nu plouă de loc. Cel mai însemnat gunoiu de felul acesta, a fost cel aflat pe coastele Peruviului, numit: guano de Peru, care conținea până la 16% azot, dar' astăzi s'a isprăvit cu totul. Ce e drept și astăzi se mai vinde în comerț asemenea guano, dar' adus de pe alte insule, care apoi s'a dovedit, că e foarte sărac în azot. Gunoiul de lilieci, dacă nu e ajuns de ploaie încă conține câte 8% azot. Acela se adună și la noi pe unele locuri din anumite peșteri de pe sub pă-

mânt și se întrebunțează cu succes în agricultură.

În Norvegia, unde se prind cele mai multe heringe și alți pești de mare, se formează din rămășițele acelorora, precum e: capul, solzii, aripile ș. a. un strat de gunoiu destul de gros pe țărmurii-mărei, numit guano de pește, care încă e foarte bun în agricultură, fiindcă conține până la 9% azot.

Afară de aceste gunoaie se mai întrebunțează în economiile mai mari încă și făina provenită din oase, șgura de fer, numită și șgura lui Toma, cenușa de lemn și de cărbuni de peatră, funinginea, sarea, gipsul ș. a.

Să nu vă prea mirați dar', când veți vedea ca mâne, că și pe la noi în economiile mai mari pe lângă gunoiul animalelor de casă se mai întrebunțează și alte gunoaie mărunte ca făina. Așa s'a întemplat la început și cu diferitele mașini și unelte economice; mai întâiu în economiile cele mai mari s'au născocit și întrebunțat și numai după-ce s'a con-

Poetul Goethe

vins și micul econom, că acelea sânt bune și spornice și pentru el, le-a introdus și el. Așa se va întempla de sigur și cu întrebunțarea diferitelor gunoaie.

Până-când nu ne vom convinge dar', că acelea sânt mai bune ca gunoiul animalelor noastre de casă, până atunci să nu le întrebunțăm, cu atât mai virtos nu, că acelea costă bani, ear' micul nostru econom nu prea dispune de bani, de a cumpăra chiar și gunoiul, pe care el îl poate produce pe nimic.

Napoleon-cel-Mare zicea, că lui îi trebuie trei lucruri ca să poată subjuga și stăpâni lumea, ear' acele trei lucruri le-a numit: bani, bani, bani, ear' eu zic, că în comitatul nostru, pe cele mai multe locuri, încă ne trebuie trei lucruri, ca să ne putem asigura recolte bune și îmbelșugate și acele trei lucruri sânt: gunoiu, gunoiu și earăși gunoiu.

GRĂUL.

Între sēmănăturile de toamnă, locul cel mai de frunte îl ocupă grăul. Grăul este cunoscut din timpurile cele mai vechi, de când există și oamenii pe pământ, așa încât putem sustine fără teamă, că el s'a lătit și îmbunătățit mână 'n mână cu neamul omenesc.

Grăul are mai multe specii (soiuri), așa, că se poate zice, că câte țeri, atâtea specii de grău sânt. La noi este cunoscută ca cea mai bună specie: grăul de Bănat, după aceea urmează cel de Tisa, de Ardeal ș. a. Fiecare din aceste specii poate să fie cu spicul cu țepi sau fără de țepi, cu grăunțele mai roșcate, gălburi sau mai alburii, după-cum e și pământul și clima, în cari se cultivă.

Pentru cultura grăului economul trebuie să im linească mai multe recerinte, dacă voește, ca grăunțele sēmănite se poată aduce la timp și roduri îmbelșugate. Între aceste recerinte noi vom aminti aci numai pe cele mai însemnate și anume: pământul, modul lui de pregătire pentru sēmănat, gunoiul pământului, timpul sēmănatului, modul sēmănatului, alegerea sēmēței și pregătirea acesteia pentru sēmănat.

Grăul iubește pământul lutos, gras, puțin văros și ceva cam ridicat, ca să nu sufere de umezeală prea multă. În pământurile humoase de pe șesuri încă se face, dar' une-ori holdele cad și spicele rămân cu grăunțele sēci. Numai în pământurile tare nēsipoase sau petroase grăul nu reușește de loc.

Pentru cultura grăului în câmpurile cu ogoare se fac câte trei arături: ogorul, întorsul și sēmănatul, ear' în câmpurile comasate se seamănă de regulă după măzărliche, trifoiu, lūternă ș. a., după cari pământul asemenea trebuie bine pregătit.

Pe unele locuri, gunoiul nu este de neapărată trebuință pentru cultura grăului. Ba sânt unele gunoaie mai păioase, cari pot fi chiar stricăcioase grăunțelor de grău, dacă se gunoește cu ele în stare proaspătă, căci acelea pe lângă altele, conțin une-ori și sēmēnța tăciunelui de grău. Mai bine este, ca pământul să se gunoiască în anul premergător culturai grăului.

Timpul cel mai potrivit pentru sēmănatul grăului, pe unele locuri este între Sfinte Mărfi, ear' pe alte locuri câte o săptămână înainte și după ziua Sfintei Cruci. Regula de obște este, ca vânturile și gerul de peste iarnă să nu-l apuce slab și pierit. Totdeauna trebuie preferit dar' sēmănatul mai de timpuriu. Pentru ținuturile cu clima mai rece sēmănatul timpuriu este cea dintăiu recerintă.

Cel mai răspândit mod de sēmănat este cel din mână, numit și sēmănatul împrăștiat. În timpul din urmă acest mod de sēmănat

a început a fi înlocuit prin sēmănatul cu mașina în rînduri. Acest mod de sēmănat întrece în multe privințe sēmănatul împrăștiat: deoparte sēmēnța se îngroapă deopotrivă de afund și astfel răsare toată, încât holda crește foarte întocmită, de altă parte nu trebuie nici atăta sēmēnță, ca la sēmănatul din mână.

Sēmănatul din mână se poate face deasupra și dedesubt, adecă după-ce s'a arat locul și înainte de a se ara acela. Pe unele locuri se seamănă sēmēnța jumătate deasupra și cealaltă jumătate dedesubt. La aceasta să orientează economii și după timp, și anume: când e timpul ploios și pământul umed se poate sēmēna tot deasupra, ear' când timpul e secetos și pământul mai uscat, atunci se poate sēmēna și dedesubt.

La aratul pentru sēmănatul grăului, să ne ferim a face arături prea afunde, de oare-ce apucând sēmēnța prea afund în pământ și dând după aceea niște ploi cu răceli, se putrezește acolo și nu mai răsare. În pământurile mai rele și sărace se poate sēmēna sēmēnță ceva mai multă, căci mai și pier, ear

în cele mai bune se poate sămăna și mai puțină, fiindcă de regulă toată răsare.

Economii, cari seamănă împrăștiat din mână știu din praxă, că câte mâni de grăunțe s'au de pe un loc, de aceea unii nici nu mai măsură grăul de sămăntă, ci-l seamănă numai așa pe chibzuite și totuși au holde frumoase și întocmite. De regulă se seamănă într'un loc de un juger catastral câte 7—8 măsuri de grăunțe.

Sămăntura mai rară este mai bună une-ori ca cea prea deasă, fiindcă în aceasta îndeobște holda rămâne subțire în paiu și cu spicele și grăunțele mărunte.

Ar fi deci de dorit, ca să se unească pretinderea economii nostri, și dacă câte unul singur nu poate, mai mulți la olaltă să-și cumpere câte o mașină de sămănat, cu care, după-cum am zis și mai sus, se seamănă sămăntă mai puțină și holdele totuși se fac mai bune ca cele sămăntate cu mână.

În privința alegerii sămăntei de sămănat, toți economii știu proverbul, care se potrivește și aici, că: »Ce sameni, aceea răsare«. Ba une-ori mai răsare prin holdă și aceea ce nu sămăntăm, precum e: opșiga, neghina, mazăreica ș. a. De aceea grija tuturor economilor a fost și este până astăzi, ca grăunțele hotărâte pentru sămănat să fie cât se poate de frumoase, de bobonate sau pline și bine alese de sămăntă buruienilor, cari se fac prin holde.

Grăul de sămăntă se lasă deci ca să se coacă mai bine, ca cel de mâncare. Unii economii cu prilejul căratului grăului de sămăntă, prind grăunțele, cari se scutură atunci și le păstrează deosebit, de oare-ce s'a constatat, că acelea sunt cele mai mari și mai pline și apoi le seamănă deosebit. Alții, precum au făcut Hallett, Mocri, Lireff ș. a. au început alegerea grăului de sămăntă dela un singur spic, pe care l-au sămăntat apoi deoparte într'un loc ceva mai rar, primăvara l-au săpat ca cucuruzul și astfel le-a succes să prășească o specie deosebită de grâu numită după numele lor și tare căutată în comerț.

Pentru alegerea grăului de sămăntă a venit acum în ajutorul economilor și trierele, în cari grăunțele se pot alege așa de bine, ca și-când s'ar alege pe masă. De aceea ar trebui, ca nici un econom să nu samene grăul de sămăntă, până-ce nu și-l-a ales mai întâiu în trierele numite.

Grăul adus din țări străine se aclimatizează cam greu la noi, de aceea fiecare econom trebuie să cultive mai întâiu numai astfel de grâu, care se cultivă în țeara noastră și numai în măsură mai mică să samene grăul de probă din alte țări, până-când vede adecă, că acela reușește și la noi.

Pentru a feri încâtva grăul de tăciune, din timpurile cele mai vechi s'au folosit economii de văruiatul aceluia. Despre aceasta ne spune și Virgiliu în »Georgicele« sale, și anume: că vechii Romani întrebunțau aceasta metodă, ca pe cea mai bună și mai simplă.

Mai târziu în evul de mijloc, economii au început a mai întrebunța și un fel de leșie făcută din apă, cenușe de lemn și var. Pe la începutul veacului al 18-lea, Iutais a aflat un fel de sare de nitru, supranumită și peatra filosofică, în a cărei soluțiune (leșie) se înmuia grăul înainte de sămănat. Tot pe atunci unii economii din Franța au început a înmuia grăul de sămăntă într'un fel de leșie de cenușe, balegă de vacă, ud și apă. Această metodă avea de scop mai mult grabnica încolțire și răsărire a grăunțelor, decât nimicirea sămăntei de tăciune.

Împrejurarea că o corabie încărcată cu grâu, ce venia din Asia s'a cufundat aproape de Bristol în mare, unde apa era tare sărată și astfel grăul acela nu se mai putea întrebunța la facerea pâinei, ci numai pentru sămănat, a dus cu sine, ca tăciunile să piară cu totul din holdele sămăntate cu astfel de grâu, servind totodată și ca învățătură economilor pentru viitor.

Tull, un scriitor, ne spune, că economii întrebunțau apa sărată contra tăciunelui încă de pe la anul 1660.

Altă metodă pentru văruiatul grăului de sămăntă este și a lui Dombasle, care constă dintr'o leșie de pucioasă, var, sodă și apă,

dar' nici aceasta nu s'a bucurat de o primire calduroasă din partea economilor, de oare-ce era prea costisitoare și scumpă pentru ei

Între toate mijloacele arătate până aci, nici unul nu e recunoscut așa de bun, ca leșia de peatră vână, care se topește mai întâiu în apă ceva călduță, apoi se amestecă cu câte 100—200 litre de apă rece, care o turnăm peste grăul pus în ciubere, unde se amestecă și se lasă de seara până dimineța. Cu două kilograme peatră vână se pot face 10—12 hectolitre de grâu. În dimineța următoare se scoate apoi din ciubere, se întinde la soare, ca să se usțe, și apoi după două trei zile se poate sămăna.

De oare-ce peatra vână atacă mai tare ca toate celelalte leși sămăntă tăciunelui de grâu, ea s'a adevărit a fi cel mai bun mijloc pentru stîrpirea tăciunelui. Dar' s'a adevărit mai departe, că praful ce se desvoaltă din acea peatră vână cu prilejul sămăntării din mână, poate să devină vătămător și primejdios sănătății economilor, înghițându-l în ei. De aceea economii învățați s'au cugețat la aflarea unui alt mijloc mai puțin vătămător sănătății omului.

D. Quarante Descalone din Franța a aflat în timpul din urmă un nou mijloc pentru văruiatul grăului de sămăntă, numindu-l germinator, care are toate însușirile petrei vinete, numai că nu este așa vătămător sănătății omului. De aceea s'a și recunoscut ca cel mai bun mijloc pentru văruiatul grăului de sămăntă.

Se înțelege, că toate mijloacele înșirate aci se pregătesc mai anevoie și chiar cu oarecare cheltuială. De aceea apoi și vedem, că economii nostri întrebunțază mai mult laptele de var, pentru grăul de sămăntă, când este atacat de tăciune și numai când ved, că acela nu ajută nimic, mai cearcă și altele, despre cari aud, că sunt mai bune și mai nimerite ca cele cunoscute de ei.

Ioan Georgescu.

Culesul, păstrarea și transportul poamelor.

Ori-cât de bine ar îngrijii cineva pomii până la timpul când se se folosească de roadele lor, adecă până la cules, osteneala îi va fi înzadar, dacă nu va urma regulat cu aceste îngrijiri și după cules.

Timpul culesului e deosebit după deosebiturile soiuri de pomi.

Poamele se cunosc că sunt coapte atunci când au un miros plăcut destul de dezvoltat, și încep a căde singure din pom când timpul este destul de liniștit și fără vânturi. Merele și perele se mai cunosc că sunt coapte atunci când, simburii a început a se îngrî și se mișcă în căsuțele lor, prunele când li-se sbârcește pelița; ear' pentru celelalte poame se cunosc că sunt coapte atunci, când sînt dulci, zămoase și moi. Nici-odată nu trebuie a ne grăbi cu culesul poamelor înainte, căci le vom vinde mai pe urmă pe nimic. Prețul lor se poate urca dacă vor fi coapte și bine ținute.

Culesul nu trebuie să se facă scuturând pomii sau bătându-i cu prăjina, căci cu asta facem un rău foarte mare rupând crăcile și rămurelele acelea cari în viitor ar da fructe; afară de asta poamele prin căderea lor jos isbindu-se de pământ se zdrobesc, ne mai putându-se păstra și astfel avem o pierdere destul de însemnată.

Culesul trebuie să se facă cu mână prin ajutorul unei scări, punându-le în coșuri și umblând binisor cu ele ca să nu se lovească unele de altele căci se vatămă. În casuri când nu se poate culege cu mână în nici un mod, punem rogojină sau paie dedesubt, se scutură de pom odată ca să cază poamele, se adună numai decât cele căzute așa că scuturând al doilea să nu cază peste cele dintr'au și așa se urmează până-ce cad toate.

Poamele menite a se ține peste iarnă trebuiesc culese cu cea mai mare îngrijire, căci cu cât sînt mai sănătoase, cu atât se păstrează mai bine și cu atât prețul lor se urcă din ce în ce mai mult.

Când poamele s'au cules cu îngrijire, trebuiesc lăsate două până la trei zile într'un loc uscat și răcoros; după aceea se pot duce la locul menit, care trebuie să fie întunecos, căci lumina le face rău.

Pivnițele sînt cele mai bune pentru păstratul poamelor, ele trebuiesc însă să fie goale, uscate, răcoroase și întunecoase, să aibă o singură ușă și o fereastră mică la răsărit sau mează-zi. Această pivniță să fie bine curățită. După-ce s'au așezat poamele într'însa, trebuie a se deschide ușa și fereastra din când în când pentru a se aerisi.

În pivniță se pun cu coada în sus pe niște policioare cari să fie curate, netede și acoperite cu muschi uscați sau rumegătură de ferestrău de brad. Nu este bine a se pune mai mult de trei straturi (rînduri) de poame unul peste altul pe o poliță. După-ce s'au așezat, din când în când, e bine a se căuta poamele spre a alege pe cele stricate.

Poamele se mai pot păstra și în buți sau butoaie fiind desfundate la un cap, învălindu-le cu hârtie pe fiecare deosebit sau cu paie în modul următor: se așează vasele în pivniță sau într'o cameră care să fie răcoroasă, punem un strat de paie, după aceea un rînd de poame, și tot astfel se urmează până-ce se pun toate.

Când vrem să ducem poamele la depărtări mari, le punem în coșuri, lăzi sau cutii. În acest cas culesul îl facem mai înainte de coacere cu câteva zile. Poamele culese se lasă să stea două sau trei zile și după aceea se așează în mușchi, frunză, hârtie sau pleavă.

Vasele în cari transportăm poamele trebuie să fie mai mult late decât înalte, transportul trebuie făcut ușor, ca să nu se facă zdruncinături prea mari, fiind vătămătoare.

Nimic nu este mai priincios pentru un om care se ocupă cu cultura pomilor decât a desface poame frumoase și sănătoase și cât se poate mai târziu.

(Din »Albina«).

Ioan C. Tomoială.

SFATURI.

Uscatul poamelor.

Cine are poame mai multe și nu le poate folosi într'un mod sau altul, este prea fresc ca să se îngrijească cumva de păstrarea lor peste iarnă. Sînt anumite soiuri de mere și pere iernatice, cari se pot păstra până primăvara târziu; sînt însă unele văraticice, cari nu se pot păstra și fiind omul și cam departe de oraș, nu le poate nici vinde cu preț. Asemenea poame trebuie uscate ca legumă de post.

În economiile mai mici uscatal se face în cuptorul în care se coace și pânea. În economiile mai mari însă sînt anumite cupatoare, în cari se pot usca mai multe poame deodată. Lucrul de căpetenie la uscatal poamelor este, ca acele să se usțe cât mai bine și mai curînd, căci la din contră se strică și nu se pot păstra.

Poamele mai mărunte se uscă și așa întregi, ear' cele mai mari trebuie crepate în două sau patru, ca astfel să se poată usca mai bine și mai ușor. Unii le mai curăț și de coajă și cocean și așa le uscă, alții le taie felii și le întind mai întâiu la soare pe niște scânduri și așa le uscă, alții eară le taie felii, le înșiră în șpagă și astfel le uscă la soare.

După-ce poamele s'au uscat bine, se mai întind cătva timp în poduri, ca să le ia aerul și numai după aceea se așează la un loc svîntat, până-când omul are lipsă de ele.

Uscatul prunelor.

Prunele încă se pot usca în cuptorul de pâne pe anumite scânduri sau lese (grății) de nuiele; mai bine însă se uscă și ele în anumite coșare (cuptoare) anume făcute cu o gratie de nuiele. Înainte de a pune prunele pe coșare e bine ca să se țină câte va zile pe anumite mese mai lungi ca să se svênte, căci la din contră unele se prea creapă și astfel o parte a mustului se scurge din ele.

Unii scot simburii prunelor și numai după aceea le uscă, alții le uscă și așa cu simburii în ele. Pentru a scoate simburii din prune, nu-i de lipsă ca să le crepăm, ci numai apăsăm cu un cui de lemn simburii dela vîrf cătră coadă și așa se pot scoate destul de bine. Această lucrare se poate face mai cu succes, când prunele sînt coapte de jumătate. Când prunele se uscă pe coșare, la început trebuie să le facem focul tot mai mic și numai cătră sfîrșit se face mai mare. De altcum și aci se poată ajuta încâtva, punându-se cele mai uscate înainte, ear' cele mai verzi îndêrêt pe gratie.

Mierea (lictarul) de prune.

Mierea de prune se ferbe din prunele deplin coapte și dulci. Spre scopul acesta se adună prunele și se bagă într'o căldare mai mare de aramă, unde se ferb pînă se fac ca un cir gros. Atunci se scot și se strecoară printr'o străcurătoare, ca să se curățe de simburii și coji. Unii scot simburii înainte de a se ferbe în căldare. Cirul acela se pune apoi din nou pe foc și se ferbe pînă-când se face ca mămăliga. Atunci se ia dela foc, se lasă ca să se răcească și apoi se așează în anumite vase, cari se leagă bine pe la gură, ca să nu poată pîtrunde aerul în ele. Pentru a-i da oare-care miros și gust plăcut se mai poate pune în căldare când ferbe mierea și puțină scortșoară pisată, cuișoare sau coajă de citroană.

După-cum se face mierea de prune, se poate face și cea de pere, cu acea deosebire, că perlele mai întăiu se calcă la teasc, se storc, ear' mustul lor se ferbe în căldare pînă când se face ca mămăliga, când apoi se ia și se așează în anumite vase, unde se păstrează, pînă când avem trebuință de ea.

Mierea de prune și pere se poate întruibuința ca legumă de post sau cocându-se în aluat ca plăcinte, scoverzi ș. a.

Știri economice.

Starea viilor. Din rapoartele oficiale se constată, că starea viilor e mulțumitoare și peste tot va fi o bună roadă mijlocie, în unele părți chiar peste mijlocie. Peronospora a făcut multe pagube, în unele locuri a stricat viilor ghiața și seceta. Strugurii încep a se coace. După ținuturi starea viilor e următoarea:

În părțile apusene ale Ungariei a făcut mari pagube în vie peronospora, dar' cu toate acestea se așteaptă o roadă mijlocie. Pe la Tisa a bătut viile în multe părți grindina și le-a stricat mult și seceta, așa că ciorchinele se uscă. Seceta a bătuit și în Bănat, dar' cu toate acestea viile pe aici sînt frumoase. Sînt frumoase viile în Ardeal, unde va fi o roadă mai bine de mijlocie, deși pe aici în unele părți boanele sînt mici și nu prea desvoltate.

Opreliste. Ministrul de agricultură al Ungariei face cunoscut, că guvernul României a oprit importul (ducerea) de porci din Ardeal și Ungaria în România. Causa sînt boalele de porci, cari bătuit la noi în multe părți.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Cătră popor.

În fruntea acestei pagini a prețuitei »Foaia Poporului«, ce o ai în mână, iubite cetitor, întimpini numirea »Școala română«.

Ce măreață numire aceasta, drag popor!

Dar' poate că mulți, mulți nu v'ăți gândit mai dinadins la însemnătatea acestei numiri.. și de aceea nu-mi veți lua în nume de rău, dacă în cele următoare vă voi spune ceva despre însemnătatea ei.

De câte-ori n'ăți lăcrămat de bucurie, mai ales cu prilejul examenului școlar auzind pe micii școlari, fiii voștri, vorbind cu așa foc dulcea limbă românească, spunînd atâtea lucruri frumoase despre moșii și strămoșii noștri, despre țeri, popoare, munți, rîuri și alte frumșeți ale lumii, despre D-zeu făcătorul și susținătorul tuturor acestora?!

Ați lăcrămat zic, vîzîndu-i pe ei cum doi cu doi se sfătuesc ca bătrîni despre folosul învățătorei, al conducerii bune a economiei și al îmbrățișării meseriilor! Apoi ce plăcere ați simțit în inima voastră la înțonarea unei cântări duioase românești cu glasurile lor de păserele! Și cât de liniștiți în inima și sufletul vostru v'ăți depărtat dela asemenea examen, mirîndu-vă cum acei copilași mititei v'au putut face o așa bucurie asemenea căreia în viața voastră n'ăți simțit!!!

Ei!... dar' mă prind, că nici unul nu v'ăți gândit mai deaproape asupra acestui lucru, aflîndu-i isvorul din care se naște.

Nu!... Căci între poporul nostru mai ales unde învățătorul e plătit din repartitie s'a lătit împotriva școlii o părere, care cu durere o spun, e foarte primejdioasă.

...Crezi, iubite popor, că străinu 'ți face și susține ție școli spre folosul tîu?...

Dar' spune, dacă Ioan e prost, e leneș și își dă livadea sa lui George, oare George gunoeste, cosește, uscă și cară nutrețul pe seama lui Ioan?.. Să nu crezi așa ceva, că »fiecear' își trage jar la oala lui«. Și mai bine »decît să-ți deschidă alții ochii, deschideți-i tu din vreme«.

Asemenea și străinul, crezi că se va trudi cu copilașii ței a-i crește înspre binele și folosul tîu?... *Amar te 'nșeli!*...

Căci el îi va crește pentru el, pentru planurile lui. Atunci nu vei mai auzi pe copilașii ței spunînd atît de plăcut în dulce limba maicei lor despre cele-ce ai auzit spunînd la examenul dat în școala susținută din sudoarea muncii tale.

Și nu vă vine greu la cei mai mulți, că nu știți carte și umblați cu o sărăcie de scrisoare sosită de undeva prin noroiu și vreme rea de multe-ori cine știe cât de departe, perzînd timpul pînă la unul care poate să vă tîlmăcească ce stă în ea?..

Oare n'a sosit timpul, ca copiii voștri să nu mai crească proști — că azi »cine nu învață, din lume e pierdut, ca moșul o vieată a duce a trecut?«

Ei! dar' ce ați zice acum, în ce școală oare se pot ei lumina, căștigîndu-și cunoștințele de lipsă pentru vieată?...

— Vedeți dar' ce însemnătate are pentru voi școala susținută din sudoarea muncii voastre, în care se vorbește și se scrie dulcea limbă românească, în care mergînd și ascultînd pe micii voștri copilași nu vă mai puteți sătura și mira de ce-i învață pe ei învățătorii lor. Vedeți dar' ce e pentru voi »Școala română«.

Îmbrățișați, iubiiții mei, cu mai multă căldură școala și învățătorii. Apropiati-vă cât mai tare de ei, legați frăție unii cu alții, lucrînd mîna în mîna și dîndu-vă silința spre înaintare și bunăstare!!

Aceasta, după-cum vedeți, e dorința și a conducătorilor națiunii noastre, căci ei au dat loc în această prețuită foaie și »Școalei române«.

Credeți că doară numai pentru învățători s'a deschis această rubrică?... Nu!...

Ci de oare-ce această foaie este pentru popor, să-i facă cunoscută școala, folosul ei, cum trebuie să prefuiți învățătorii și alți binevoitori ai școlii, pentru greaua lor chemare, ce o au întru luminarea poporului.

Urmăriți dar' cu luare aminte cele-ce vi-se spun și în această rubrică despre »Școala română«, căci e scrisă înspre binele și fericirea voastră și prin urmare a întregii noastre națiuni.

G. M.

Despre jocurile de băieți.

De Petru Roșca, profesor.

(Din progr. gimnas. din Brașov).

(Urmare).

Să vedem acum ce e de făcut, ca jocurile să se introducă în mod sistematic și să înflorească. E natural, că mai întăiu de toate avem trebuință de un loc acomodat, care să întruinească toate condițiile, ce trebuie să le aibă un loc de joc bun și potrivit. În privința aceasta Anglia a făcut mai mult ca ori-ce stat; un director englez s'a exprimat la o ocaziune, că dînsul mai ușor își poate închipui o școală engleză fără sală de prelegere, decît fără de un loc frumos pentru jocuri; deși cuvintele acestea, se înțelege au fost rostite în glumă, totuși ele au însemnătate caracteristică, fiind că acolo se pune cel mai mare pond pe locurile de joc, cari de multe-ori sînt de o frumșețe ideală. Ele de regulă sînt atît de mari, încât chiar și toți școlarii se pot juca acolo deodată.

Locuri de joc precum au Englezii deocamdată nu vom putea avea; ceea-ce însă pentru noi este de lipsă e un loc în extindere de un hectar, care să fie cît de drept și cu iarba scurtă acoperit, ear' împrejur să fie încercuit cu arbori umbroși; locul acesta mare trebuie să fie împărțit în mai multe părți pentru diferitele jocuri, ceea-ce mai bine se face prin plantare de arbori.

Avem odată locul de joc, ne mai lipsesc încă uneltele de joc, cari însă nu sînt scumpe, fiindcă jocurile obișnuite pentru școlari n'au nevoie de unelte costisitoare. La tot cazul nu ar fi bine, ca aparatele să se procure din contribuiri făcute de școlari, căci mulți părinți, cari privesc în joc numai o pierdere de timp, n'ar da nici un crucer pentru asta. Ar fi deci de dorit ca școala însăși să procure și să administreze uneltele de joc, precum se face și cu aparatele de gimnastică. Odată procurate aparatele de joc, suma ce ar fi de trebuință pentru susținerea, repararea, înnoirea și completarea lor pe an nu ar trece peste fl. 15—20.

Se naște acum întrebarea: când să se aranjeze jocurile și cît să dureze ele? Vor fi mulți de părere, că este de ajuns dacă se joacă ici-colea, precum s'a făcut și pînă acum câte un joc la finea orei de gimnastică. Dela gimnastică, se cere însă atît de mult, încît timpul de 2 ore pe săptămână, care-i este rezervat, nu-i nici-decum de ajuns; în Prusia s'au introdus 3 ore de gimnastică pe săptămână și totuși sînt mulți de părere că și atît e prea puțin. Jocurile n'au să se desvolte pe contul orelor regulate de gimnastică, ci din contră ele să dea mîna de ajutor la promovarea și ridicarea acesteia.

Dacă e, ca înrîurirea igienică a jocului în aer liber să fie completă, dacă e, ca însușirile educative, pe cari le-am amintit mai sus, să-și exercite influența lor binefăcătoare, atunci este neapărat de lipsă, ca pentru jocuri să se destineze un timp mai îndelungat. Numai prin o deprindere continuă și după-ce ne-am căștigat o măiestrie oare-care în diferi-

tele jocuri, se naște plăcerea de-a le juca regulat.

Dacă voim ca școala să asigure jocurile și pentru viitor, atunci trebuie să pretindem, ca o după amiază pe săptămână să se reserveze numai și numai pentru joc.

La școlile noastre Mercuria și Vineria după amiază nu se țin prelegeri, deci în timpul acesta s'ar pute elevii obliga a eși afară în liber, pentru a se ocupa cu jocuri corăspunzătoare etății lor; lipsindu-ne deocamdată un loc destul de mare, pe care deodată s'ar pute juca vr'o patru sau mai multe clase, s'ar pute fixa pentru fiecare clasă o după amiază de joc, căci dela 3 ore încolo nu mai sunt prelegeri. (Va urma).

Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din ținutul Hațegului.

— Convocare. —

On. preoți și învățători gr.-cat. din partea transilvană a dieceei Lugojului și alți binevoitori ai școlii, prin aceasta se convoacă la adunarea generală a *Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din ținutul Hațegului*, ce se va ține în *Grădiște* (Ulpia-Traiană), la 24 Septembrie 1899.

Program:

- a) participare în corpore la serviciul divin în biserică gr.-cat. din loc la 9 ore a. m.;
- b) ședința I. cu început la 10 ore a. m.
 1. Cuvântul de deschidere al președintelui.
 2. Constatarea membrilor prezenți.
 3. Raportul comitetului central despre activitatea Reuniunii în anul trecut.
 4. Raportul cassarului și al bibliotecarului.
 5. Exmiterea alor 3 comisii pentru censurarea rapoartelor de mai sus.
 6. Exmiterea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și încasarea de taxe.
 7. Ținerea prelecțiilor de model, eventual cetirea elaboratelor practice prin d-nii: Ioan Muntean, învățator în Cudjir, Stefan Țarină, învățator în Păucinești și Liviu Varvoni, moralist absolut și învățator în Grădiște.
 8. Cetirea disert. ținilor.
 9. Alegerea oficialilor și a comitetului central pe un nou period de 3 ani.
 10. Raportul comisiunilor exmisse.
 11. Statorirea termenului și locul pentru adunarea generală viitoare.
 13. Eventuale propuneri.

Din ședința comitetului central ținută în Hațeg, la 3 Iulie st. n. 1899.

Nicolau Nestor, Ștefan Țarină,
președinte. notar I.
Mihail F. Jubașiu,
notar II.

Notă: Această convocare publică se se considere și ca invitare specială.

— Scriere de concurs. —

Concursul despre care am făcut amintire în nrul trecut la Răvașul școlii, este de următorul cuprins:

Reuniunea învățătorilor gr.-cat din ținutul Hațegului scrie concurs public cu premiu de 100 coroane pentru cea mai bună *Geografie a comitatului Hunedoarei, împreună cu monografia comunelor, care pentru noi Români sunt de însemnătate istorică.*

Operatul (de cel puțin 10 coale manuscris), pe lângă referințele topografice și etnografice va avea de a cuprinde pe scurt și evenimentele istorice mai momentoase și fiind menit pentru lectura poporului, va fi de a se redacta în stil popular.

La acest concurs pot participa numai membrii Reuniunii, operatele cărora vor fi de a se susține comitetului central în Hațeg până la 1 August st. n. 1900. Cele incurse după acest termen nu vor fi luate în considerație.

Premiul se va conferi numei lucrării celei mai de valoare censurate de către o comisiune special exmisă din sinul Reuniunii. Laboratul premiat va forma proprietatea Reuniunii, cu a căreia spese se va și tipări.

Manuscrisurile provăzute cu motto sunt a se susține până la termenul fixat însoțite de o epistolă închisă, ce va cuprinde în sine numele și adresa autorului.

Din ședința comitetului central al Reuniunii ținută în Hațeg, la 3 Iulie 1899.

Nicolau Nestor, Ștefan Țarină,
președinte. notar I.
Mihail F. Jubașiu,
notar II.

AVIS.

P. T. domni învățători și colegi! La multele întrebări ce 'mi-se fac, cu onoare vin a răspunde, că deși am intrat în statul de pensiuine, dar' lucru și mai departe pe terenul literar-didactic, și pentru noul an școlar 1899/1900 pot servi cu manualele mele didactice — scrise cu multă îngrijire — într'o limbă ușoară, metoădă practică, și amăsurat gradului de înțelegere a tinerimei noastre din școala poporală, că așa cartea se le fie dragă. Las să urmeze aci întreaga serie.

1. Micul Abcedar 18 tabele de parete 3 fl. 60 cr. — 2. Micul Abcedar P. I. ediția IX. pentru I. an. 20 cr. — 3. Micul Abcedar P. II. ediția V. pentru II. an 20 cr. — 4. Micul Legendar P. III. ediția V. pentru III. și IV. an 30 cr. — 5. Exerciții intuitive ediția III, pentru învățători 30 cr. — 6. Metodul de procedere, la Abcedar, p. inv. 40 cr. — 7. Limba română (gramatică) 30 cr. — 8. Economia, ediția VI. (clasa IV., V., VI.) 20 cr. — 9. Socoata, P. I. ediția IV. 20 cr. — 10. Socoata, P. II. ediția II. 20 cr. — 11. Tabelele, măsurile și banii, ediția III. 6 cr. — 12. Istoria naturală, ediția VI. 20 cr. — 13. Geografia P. I. ediția IV. (clasa III. și IV.) 20 cr. — 14. Istoria Ungariei, ediția II. clasa IV. și V.) 20 cr. — 15. Istoria universală, ediția II. (clasa VI.) 20 cr. — 16. Abcedarul german-român 20 cr. — 17. Istoria Românilor 30 cr. — 18. Micul gratulant 30 cr. — 19. Cântările Vitleemului 10 cr. — 20. Învățătura despre banii noi 2 cr. Cu stimă colegială: *Ioan Tuducescu*, posta R-Lippa, ctul. Timiș.

Prinosuri culturalei.

(Urmare și fine).

Dăm, în cele următoare, numele acelor fii ai poporului român, cari din prilejul adunării dela *Seliște* a *Societății pentru fond de teatru național român* au depus prinosul lor pe altarul cultural al acestei instituțiuni:

III. Membri ajutători:

1. Alexandru L. Lăzurean, București 20 lei. — 2. Dinka Scheleru, proprietar, jud. Gorju 20 lei. — 3. Numa Frumușan, adv., 10 lei. — 4. Dela Jiu 2 lei. — 5. Ilie P. Dobrescu, comerciant 6 fl. — 6. G. N. Vulcănescu, comerciant 5 lei. — 7. Ioan D. Șufana, comerciant 12 lei. — 8. Al. M. Iacomi, procuror 20 lei, toți din Țirgu-Jiu. — 9. Dumitru Roșca, paroch gr.-cat. 1 fl. — 10. Nicolae Moisin, măsar 2 fl. — 11. Nicolae Loșnița, fabric 1 fl. — 12. Dumitru Roșca, comerciant 1 fl., toți din Seliște. — 13. George Ittu, paroch, Vale 3 fl. — 14. Alexandru Borcea, paroch gr.-or. 2 fl. — 15. Ioan Popa, paroch gr.-or. 2 fl. — 16. Danil Marcu, paroch gr.-or. 2 fl. — 17. Ilariu Comșa, practicant 2 fl., toți din Seliște. — 18. Dionisiu Stanciu, Viștea-inf. 1 fl. — 19. Bucur Galbincea, Sâmbăta-inf. 50 cr. — 20. Dumitru Hanciu, fabricant. 21. Ioan Hanciu, fabricant. 22. Dimitrie Simian, fabricant. 23. Ioan I. Simian,

24. Nicolae I. Simian, fabric. 25. Oprea I. Simian, fabricant. 26. Dumitru N. Simian, antrepr. 27. Ioaneș Hertia, comerec. 28. Nicolae Șteflea, curelar. 29. Petru Irimie Hertia, curelar. 30. Nicolae N. Simian, comerec. 31. Ștefan Costea. 32. Ioan Borcea, toți din Rîmnicu-Vâlcea, au contribuit toți la o altă 54 lei, în valuta noastră 25 fl. 79 cr. — 33. Ieronim Mardan 2 fl. — 34. Ioan Voicu 1 fl. — 35. Valeriu Arseniu 2 fl. — 36. Ioan Chipară 2 fl. — 37. Dion. Aron, paroch gr.-cat. 2 fl., toți din Gurariu. — 38. Ioan Iosof, paroch 2 fl. — 39. Petru Juga jun. capelan 2 fl. — 40. Ioan Juga, funcționar 2 fl. — 41. Ștefan Milea 1 fl. — 42. Ioan Bratu 1 fl. — 43. P. Banciu 1 fl. — 44. Simion Rodean 1 fl. — 45. Nicolae Juga 1 fl. — 46. George Bratu 1 fl. — 47. Dumitru Iosof 1 fl., toți din Tilișca. — 48. Nicolae Tipuriță 1 fl. — 49. Ioan Săroi 1 fl. — 50. Antonie Dragomir 1 fl. — 51. Mateiu Turcu 1 fl. — 52. Ioan Topârcean 1 fl. — Petru Apolzan 1 fl., toți din Sibiel. — 54. Vasile Tipuriță. 55. Maniu Dragomir. 56. Ioan Solomie. 57. Dumitru Stănilă. 58. Ioan Tipuriță lui Ioan. 59. Ioan Tipuriță lui Vasile. 60. Mihail Stănilă. 61. Veduva Comana Dragomir. 62. Ioan Dumitrescu. 63. Vasile Micu. 64. Petru Balu. 65. Nicolae Banciu Comanică. 66. Constantin Nartea. 67. Ioan Oprean. 68. Ioan Popa. 69. Oprea Nartea. 70. Ioan Nedelcu. 71. Stănilă Ana, toți din Vale, câte 1 fl. — 72. George Ghișe. 73. Ioan N. Oprean. 74. Dumitru Bozdog. 75. Ilie Georgescu, direct. școl. 76. Ioan Prodan. 77. Ioan Vlad. 78. Nicolae Păta. 79. Ioan P. Bozdog. 80. Aron Șerb, preot-înv. 81. Ioan Alăman. 82. Ilie Șerb. 83. Ilie Oprean. 84. Ioan Șerb. 85. Dumitru Ghișe, toți din Poiana, câte 1 fl. — 86. Ilie Bozdog. 87. Nicolae Vonica, ambii câte 50 cr. — 88. Aron Muntean 1 fl. — 89. Adam Micu, notar 3 fl. — 90. Nicolae Branga 1 fl. — 91. Dumitru Șufana, cassar 2 fl. — 92. Ioan Șerb 1 fl. — 93. Dr. Victor Mihu 1 fl. — 94. Ilie Dobrotă 2 fl., toți din Poiana. — 95. Irimie Banciu. 96. Ioan Sintilă. 97. Ioan Moga, paroch. 98. Ioan Genie. 99. Ioan P. Dobrescu. 100. Nicolae Genie. 101. Vasile Dobrescu, câte 1 fl. — 102. Dionisie Iuga, notar 2 fl. — 103. George Tănăsescu 1 fl., toți din Rod. — 104. Ioan Orăștean, paroch, Apoldul-inferior 3 fl. — 105. Dumitru Orăștean, învățator 2 fl. — 106. Comuna politică Cărpiniș 1 fl. 50 cr. — 107. Comuna politică Reciu 1 fl. 50 cr. — 108. Demetriu Munthiu, notar. 109. Basiliu Neșca, paroch. 110. Dumitru Ivan, episcop. 111. Dumitru Iridon, comerciant, toți din Apoldul-superior, câte 1 fl. — 112. Șerban Cioran. 113. Maniu Lungu junior, câte 50 cr. — 114. Maniu Lungu, senior. 115. Emilian Cioran. 116. M. Jourca, câte 50 cr. — 116. Iosif Goga, paroch. 118. Stan Vidrighin. 119. Petru Cioran. 120. L. Mederus, farmacist, câte 50 cr., toți din Rășinari. — 121. Ioan Hanzu, preot. 122. Ioan Hanzu, învățator. 123. Vasile Stroia, econom. 124. Ioan Dobrotă, învățator. 125. Victor Comes, notar - adjunct, câte 1 fl., toți din Cacova. — 126. Ioan Măcelariu, Apoldul-inferior 2 fl. — 127. Daniil Stroia, Mercurea 2 fl. — 128. Ilie N. Petruțiu, comptabil, Mercurea 1 fl. — 129. Lud. Pesamosca, Orlat 2 fl. — 130. Ioan Vulcu. 131. N. Iosif. 132. N. Popoviciu, câte 1 fl. — 133. N. Ivan. 134. Nicolae Neagu. 135. Vasiliu Meșiu. 136. Iacob Gavrilă. 137. Iacob Blaga, câte 50 cr., — 138. Antonie German. 139. Iacob Hodoș. 140. Ioan Muleș, câte 1 fl. — 141. Ana Oțoiu. 142. Antonie Teșca, câte 50 cr. toți din Aciliu. — 143. Ioan Vințelariu, paroch 2 fl. — 144. Isaia Henteș, paroch 3 fl. — 145. Savu Avram, învățator 50 cr. — 146. Nicolae Albu. 147. Dumitru Cristea, învățator, câte 1 fl., toți din Ocna-Sibiului. — 148. Simeon Alămorean, paroch. 149. N. Solomon a lui Aron. 150. Ioan Topârcean, câte 1 fl. toți din Alămor. — 151. Petru In-

CRONICĂ.

dries, notar 2 fl. — 152. Ioan Stoia Bo-
beșiu 1 fl. — 153. Ioan Brania 50 cr., toți
din Boița. — 154. Aron Flucuş, paroch
2 fl. — 155. Ilie Mărginean, primar 2 fl.
— 156. Ioan Paștiu 1 fl. — 157. Ilie Pla-
toș 1 fl. — 158. Petru Florian 1 fl. —
159. Ioan Patachi, învățător 2 fl. — 160.
Elisaveta Ioan Dancu 1 fl. — 161. George
Marcu 1 fl. — 162. Nicolae Platoș 1 fl. —
163. Ioan Cazan 50 cr. — 164. Ilie Grip
1 fl. — 165. Ioan S. Dicu 50 cr. — 166.
Nicolau M. Popa 50 cr. — 167. Achim
Curtean 50 cr. — 168. Irimie Macrea
50 cr. — 169. Ioan Dordea, 50 cr., toți
din Săcel. — 170. Manuil Iacob. 1 fl. —
171. Nicolau Schiau. 172. Nicolau Schiau,
stud. jur. 173. Ioan Stirban. 174. Ni-
colau Aleman. 175. Ioan Fanea. 176. Va-
sile Greavu, câte 60 cr., toți din Topârcea.
— 177. Ioan Florian, notar, Lazu 3 fl.
Total 1460 fl. 26 cr. și 121 lei, 6 poli
hârtie à 9 fl. 40 cr. = 56 fl. 40 cr. —
1 franc argint = 46 cr. Suma 1517 fl.
15 cr.

Săliște, în 2 August 1899.

Comisiunea pentru înscrierea de membri:

Petru I. Comșa m. p. N. Hențiu m. p.
D. Lăpădat m. p. I. Hertia.

Răvașul școlii.

Cărți nouă. Au eșit în tipar de
curend următoarele cărți:

*Religiunea în »școala veche« și în
»școala nouă«, de Dr. Petru Barbu. Ca-
ransebeș. 1899. Prețul 1 coroană. Ca-
techeții și învățătorii români gr-or.
primesc broșura gratuit, dacă trimit
portul postal.*

*»Datorințele învățătorului ca cres-
cător față de direcțiunea greșită a so-
cialismului modern«. Disertațiune de
Alexandru Pop, învățător gr-cat în Ocna-
Dejului. Operat premiat de Reuniunea
învățătorilor gr-cat. din jurul Gherlei,
în adunarea generală ținută la 20—21
Iunie în C. Monoștur. Gherla, 1899. Pre-
țul 20 cr.*

*Geografia pentru școlile civile și
superioare de fete, pe baza planului de
învățământ și*

*Istorie pentru școlile civile și su-
perioare de fete, ambele de A. Márki,
trad. în românește de I. Popovici, pro-
fesor la școala civilă de fete a »Asocia-
țiunei«. Prețul la fiecare 2 coroane.*

Atragem luarea aminte a cetitorii-
lor nostri asupra acestor cărți, dar' cu
deosebire a învățătorilor și bărbaiților
de școală.

Concurs școlare. Sânt de ocupat po-
sturile de învățători la școlile gr-or. din die-
cesa Aradului: Caplonaș, Labașinț (protopresbi-
teratul *Lipovei*), Teș, Paniova (protopresbi-
teratul *Belințului*), Șoimoș, Toc (protopresbi-
teratul *Radnei*), Răbăgani, Căbești (protopresbi-
teratul *Beiușului*), Sêrbești-Sust, Câmpani-de-sus și de
jos, Șediște-Hêrșești (protopresbi-
teratul *Vascou-
lui*), Beba-veche (protopresbi-
teratul *B-Comloșu-
lui*), Crocna, Fenș (protopresbi-
teratul *Halmagiu-
lui*) și Boros-Sebeș (protopresbi-
teratul *Butenilor*),
apoi *Racovița* (ppresb. Buziașului), *Gaiul-mic*
și *Lighed* (ppresb. Ciacovei), diecesa Caranse-
beșului. Salar în bani și accesorii, 300—400 fl.
Termin de concurs 30 zile.

La școala de aplicație dela insti-
tutul pedagogic din *Caransebeș* este
de ocupat postul de învățător dotat
cu salar 500 fl. și drept de cuincuenale
și de pensiune. Termin de concurs 30
zile.

Alegere de preot. În 29 August
s'a făcut alegerea de paroch în *Ghiroce*,
protopresbiteratul gr-or. al Timișoarei.
Dintre 6 candidați (3 preoți și 3 clerici
absoluți) a fost ales cu 100 voturi cle-
ricul absolut *David Voniga*.

Păstrați fânul! În comitatul Solnoc-
Dobâca samsari evrei cumperă dela eco-
nomi cu câte 1 fl. — 1 fl. 30 cr. maja
metrică de fân, pe care-l vënd apoi pe
bani scumpi României. Că economii își
lapedă astfel aproape pe nimic recolta
de fân, dovedește chiar și faptul, că în
același timp în ținuturile Timișoarei
samsarii plătesc 2 fl. — 2 fl. 60 cr. de
maja metrică.

Fabrice nouă în Ardeal. Erarul
se ocupă cu planul de a înființa în *Se-
beș* ori în *Petrifalëu* o fabrică de celu-
lose. Pertractările cu oficiul silvanal din
Sebeș în acest obiect sânt în curgere.

Un inginer din Germania zilele tre-
cute a umblat prin Sebeș, ca să studieze
locul, fiind trimis de o societate ger-
mană, care intenționează să înființeze în
Ardeal mai multe fabrice de industrie
textilă. Prima fabrică de acest soi u ar
fi să se înființeze în Sebeș, spre care
scop, dacă se va pute ajunge la în-
voială cu orașul, societatea va răscum-
păra dreptul de apă pe riul Sebeșului și
morile aflătoare pe el.

Mulțumită publică. Dl *Vichentie*
Stan, secretarul corului bis. gr-or. din
Maciova, aduce mulțumită dl-or cari cu
ocasiunea concertului »Rugei« de a doua
zi de Sf. Mărie au făcut suprasolviri în
favorul corului; anume dl-or V. Têran,
comerciant în Căvâran (2 fl.), G. Bucșe,
econom în Maciova (60 cr.), Litsek Zol-
tân din Maciova (60 cr.), V. Virth, ma-
nipulant în Maciova (50 cr.), Litsek Gyula
din Grădiște (40 cr.), N. Bucșe, preot în
Maciova (10 cr.) și I. Goloșie, econom
în Maciova (10 cr.)

**Vagoane pentru transport de
poame** Ministrul de comerț dând as-
cultare deselor plânsori ale producen-
ților și comercianților de poame, că ori-
cum de precaut și-ar pacheta marfa, pe
tren o parte însemnată se strică, prin
ce păgubesc foarte mult, — a dispus
construirea unor vagoane anume pen-
tru transportarea poamelor. În fabrica
de mașinării a căilor ferate de stat
sânt gata deja vre-o câteva vagoane de
acestea, cari în zilele proxime vor fi
puse la probă.

Semn de toamnă lungă. În gră-
dina preotului Ioachim Muntean din
Gurariului, doi meri, unul pătul și altul
posap, au înflorit acum a doua-oară.

Casul acesta, cum ni-se mai scrie,
s'a mai ivit de câteva-ori — mai ales la
mêrul cel pătul — și totdeauna a urmat
o toamnă lungă și bună.

Vifor în Zlatna. Sêptemâna tre-
cută valea Zlatnei a fost bântuită de
un mare vifor împreunat cu rupere de
nori. La locul numit »Valea lui Paul«
apa de pe dealuri a dus un pod și a
inecat traseul căii ferate. Comunica-
țiunea spre Alba-Iulia a fost întreruptă
pe câteva zile.

† **Lucreția David** lui Vasilie, din
Bucium-Șasa, fostă elevă a școlii de
fete și a internatului »Asociațiunei«, a
rêposat, în etate de 15 ani. În mormen-
tarea »i-s'a făcut în 1 Septembrie c. în
cimiterul bisericeii gr-cat. din Bucium-
Șasa.

Dela camera comercială. În biu-
roul camerei comerciale și industriale
din *Brașov* stă la dispoziția celor inte-
resați, spre a lua informațiuni mai de-
tailate, un concurs de oferte al comandei
districtuale de honvezi din *Cluj* pentru
furnizarea de pâne și ovês.

De dragul Evreilor. Tirgul de
vite ce avea să se țină la Timișoara în
14 Septembrie, din cauza *zilei lungi* a
Evreilor, se va țină în 13 Septembrie.

Atac de hoți în tirgul mare. În
tirgul din Giula judele comunal Ioan
Morariu din Șepreș a fost atacat de
niște Țigani pe când durmea în trăsura.
La strigătele judei Țigani au fugit,
pușcând în el și rănindu-l. Judele avea
la sine peste 3000 fl.

Fulger ucigaș. O ceată de oameni
din Szabadhely mergeau la tirg la Gy-
rok (cercul Radnei); pe cale 'i-a ajuns
o ploaie cu vifor, dinaintea căreia oa-
menii și-au căutat adăpost sub niște
bagrini (acați). Deodată a lovit între ei
fulgerul, ucigând două femei și un bâr-
bat. Una dintre femeile ucise era în
stare binecuvântată.

Nenorocire. Ni-se scrie: Joi, la
19/31 August mașina de îmblătit a pro-
prietarului Novák Péter din Vașoia a
zdrobit piciorul drept până la genunche
al zilerului *Teodor Oprea*. Nenorocitul
a stat 2½ ore cu piciorul zdrobit în ma-
șină, până au isbutit a-l scoate. Venind
medicul, nu 'l-a tăiat, nu avea instrumen-
tele necesare, ci numai 'l-a legat și a
sfătuit pe nenorocita lui soție să-l ducă
numai decât la spital la Ienopolea (Bo-
roșineu), ceea-ce s'a întâmplat în ziua
următoare — Vineri.

Nenorocitul era om sîrguincios, gră-
bit întru toate, poate - că aceasta 'i-a și
causat nenorocirea — și era epitrop-
primar al bisericeii din Vașoia.

Înecați în ocne. Agenței Reuter
'i-se raportează din Yocohama (Japonia),
că ocnele dela Yoci-Ticoch au fost
inundate de apă și 600 oameni surprinși
în ocne s'au înecat.

Paiangenul. Iosif *Cucici* din Dre-
nova având de lucru în pivniță, un pa-
iengen 'l-a mușcat de degetul mic dela
mâna dreaptă. *Cucici* a strivit paian-
genul, dar' pișcătura dela deget n'a bă-
gat-o în seamă. După scurt timp însă a
început să simtă dureri mari în deget,
în timp ce mâna și brațul 'i-se umflase
teribil. A fost dus în spital, dar' me-
dicii n'au speranță a-l pute scăpa de
moarte.

Sfântul Mihail. Ziarului rusese
»Rossia« 'i-se raportează din Belgrad, că
regele Milan a cerut sinodului bisericeii
sêrbești să declare sfânt pe fostul prin-
cipe *Mihail* al Sêrbiei.

Logodnă. D-șoara *Marița Predo-
viciu*, fiica preotului din *Amnaș* s'a
logodit cu dl *Ioan Dancu*, învățător în
Ungurei.

Ce face negrija. În comuna *Po-
rumbacul-de-sus* făcând o femeie pâne,
a pus cenușa într'o troacă, unde fiind și
cărboni aprinși s'a aprins peste noapte
troaca, apoi a trecut focul mai departe,
și a ars ce a mai fost de ars prin tindă,
când deodată cam pe la 1 oră după
miezul nopții în 2 spre 3 Septembrie a
luat casa întreagă foc. Bieții oameni
încă dormeau în casă; niște călători ce tre-
ceau pe acolo 'i-au deșteptat, dar' târziu,
căci nu au putut să scape nimica.
Fiind tare aproape și alte două case
ale vecinilor asemenea au ars tot, așa
încât nu a rămas decât cenușa la toate
câte au fost adunat bieții oameni peste

vară; au ars 2 case și 3 grajduri și șopurile cu bucate ce au fost strinse în ele. Deșteptându-se mai mulți locuitori, au adus îndată tulumba, care, Doamne, foarte mult a plătit, numai atâta e rău, că nu sunt și în comuna noastră oameni anume, cari să o știe manua și să știe umbra cu ea.

Alexandru Esca,
cârcimar.

Un reneșat urgisit a murit zilele trecute: *Vălya* (Valea) *Ferenz*, solgăbiru în cercul Gărbăului. În vicia lui a fost tipul cel mai caracteristic al reneșatului. Pe Români îi urea grozav, îi numia tot numai *Olăh* nu *Român*. Notarii români din cerc, ori-cât de harnici, îmbrânciau toți, dacă nu-i făceau pe poftă. Po țărani îi bătea și batjocorea; dar' și el 'și-a luat-o în vre-o două rinduri. Întreagă poporațiunea a fost încărcată de el cu acțiuni de ale teatrului ungureș din Dej și de ale trenurilor vicinale. El a deținut la 1897 pe *Dr. Weigand* la mănăstirea Strâmbei. În toată Transilvania numai el s'a găsit, care să-l aresteze cu desconsiderarea documentelor ce le avea. Toată românimea din jur se bucură că a scăpat de acest satrap reneșat și urgisit.

Luptă pentru numele Budapestei. Un medic din Budapesta, *Dr. Tibor*, era abonat la revista *Medicinscho Wochenschrift*, care i-se expedia dela librăria *I. F. Lehmann* din München. Revista îi venia foarte neregulat și medicul reclama într'una, la ce primia răspuns, că revista i-se expediază regulat. În urmă medicul a dat de urma buclucului. Adresa era nemțească. Medicul a scris librarului o strășnică lecție învâșându-l că el nu e *Dr. Tiberius*, ci *Dr. Tibor*, nu locuiește în *Ofenpest*, ci în *Budapest* și nu în *Grüne Baumgasse*, ci în *Zöldfa utca*, — poftescă deci librarul și îi scrie adresa corect ungurește. — Eată răspunsul librarului (scris nemțește);

Dlul *Dr. Tiberius* în *Ofenpest*. Din scrisoarea d-tale am aflat cu plăcere, că ai primit nrul 2 al revistei, pe care-l reclamaseși. A fost deci earăși numai o neglijență din partea poștei ungare, din cauza căreia, durere, noi avem foarte mult de suferit. În ceea-ce privește observarea, că *Ofenpest* ar fi o modalitate de scris incorectă, permite-ne să fim de altă părere. *Ofenpest* e vechea numire corectă a orașului întemeiat de Germani și nu avem chiar nici un motiv de a modifica ceva în această numire. *D-voastră vești trebuî să vă obișnuîți de nou cu ea*. München. — Cu stimă, librăria *I. F. Lehmann*.

„**Tribuna tipografică**” este titlul unei reviste a lucrătorilor tipografi, coapare în București de câte două-ori pe lună.

Moartea unui tinăr. Din *Ternova* ni-se scrie, că acolo a răposat pe neașteptate un brav și harnic tinăr, *Traian Belu*, fost corist și foarte iubit de toți. Moartea lui a cauzat mare durere la toți, ceea-ce a dovedit-o mulțimea poporului, care a luat parte la înmormântare. Eată ce ni-se scrie despre aceasta:

„În ziua de 28 August a. c., la orele 11 a. m. a pornit dela casa răposatului cortajul, în care erau școlarii în rinduri; apoi corul junimei cu parochul nostru etc. Pe cosciugul răposatului era depusă frumoasa cunună cu inscripția:

„În semn de aducere aminte și trist suvenir să dedică scumpului nostru fiu sufletesc, sincerului amic și coleg *Traian Belu*.”

După cosciug urma epitropia bisericăscă și tot ce are comuna mai ales, mulți prieteni, rude și cunoscuți etc. Cortajul a mers la biserică, ear' după finirea rugăciunii bisericăști, cortajul așind din biserică a urmat calea pe

strada principală către cimiter, în cântecul mult duios și jalnic. La eșirea din sat parochul nostru *Ieronim Pascu* a ținut o nimerită cuvântare, cu care a stors lacrimi din ochii tuturor. Corul după cuvântare a cântat: „Prin valul cel turbat, ear' în cimiter la groapă a cântat jalnică cântare. În veci pomenirea lui.” Astfel am petrecut pentru totdeauna pe iubitul nostru amic, a cărui amintire neuitată va fi între noi!”

Ioan Volna, croitor.

Rubedeniile. În 31 August a. s'au împlinit 23 de ani, de când s'a urcat pe tronul Turciei Sultanul *Abdul Hamid II*. Această zi aniversară a fost sârbată cu pompă mare în *Constantinopol* și în alte orașe ale Turciei. Din acest prilej Maghiarii țin de nou a-și arăta simpatia față de Turci și accentuează, că Maghiarii și Turcii sunt *popoare înrudite*. Ambele popoare sunt mândre de cuscrenie, căci Turcii zic cu fală: *Ozmanli e madjar kaukardas*, adică: „Turcii și Maghiarii sunt rudeni de sânge”. Românul știe, că precum e omul așa rude și are. Tot ce e mai trist e, că Maghiarii ar trebui să mai învețe mult și dela Turci.

Tîrg în Sibiu. În 14 Septembrie tîrg de țeară în *Sibiu* (2 zile înainte tîrg de cai, 2 zile înainte de acesta tîrg de vite și 3 zile mai înainte tîrg de oi).

Săcuii și limba română. Un borvizar trecînd zilele trecute prin o comună românească a intrat la o familie de frunte, care cumpăra des dela el apă de Borsec, și dînd în vorbă ungurește, Săcuiul s'a plîns de necunoștința limbei române, de care așa mare lipsă are în daraverile lui, și a zis următoarele: „Vai, Domnule, cât de greu ne este nouă a călători prin țeară, că nu pricepem altă limbă, ca și un bou, și nu ne putem înțelege cu Românii, cu cari atât de multe daraveri avem. Am cerut dela ministru să ne trimită un învățator român la școala noastră din sat, ca să putem și noi învăța altă limbă și să fim oameni mai cuminiți, să știm mai multe limbi, dar' ministrul ni-a respins cererea. Am înaintat o a doua rugare, dar' atunci ni-a scris foarte aspru zicînd între altele: „*hát megbolondultak?*” (ați nebunit doar?). Vezi, domnule, noi știm, că avem lipsă de cunoașterea limbilor din patrie, și ministrul nu ne lasă să le învățăm.”

Fruntea satului. În *Starciova* (comitatul *Torontal*) câțiva jurați s'au pus pe ceartă în cărcima satului și dela ceartă au trecut la bătaie. Șapte jurați au rămas morți pe câmpul de război.

De pe la noi.

— Dela raportorii nostri. —

Micuș, 31 August 1899. — Petrecerea aranjată de tinerimea studioasă în 27 August, a reușit bine în toate privințele, deși tot în acea zi a fost petrecere la *Ludoș* și *Sân-Mihaiu*, două comune nu departe de *Micuș*. Însemn, că aceasta fu prima petrecere în comuna noastră.

Micușul e o comună mărișoară cu peste 240 fumuri, depărtare de *Turda* de 19 chm., tot cam așa și de *Cluj*. E așezată între 2 dealuri; are o vale prin mijlocul satului, care mîna vre-o 14 mori cu câte o roată. De prin satele vecine încă tot acolo macină. Comuna aceasta are fântână de apă sărată (murătoare), al cărei izvor probabil că se trage dela vinele de sare de pe la *Turda*. Înainte de aceasta în multe locuri s'a văzut chiar sare, dar' a fost astupată. Fântâna o păzesc patru inși, tot din *Micuș*, unul șede de stat acolo fiindcă are locuință, ear' cei trei păzesc pe rînd câte o zi și o noapte unul. *Vineria* se

împarte murătoare la săteni. Capătă murătoare măsurată după câți sunt în familie și după câte vite are etc. Comuna *Seliște* asemenea capătă murătoare de acolo, fiind cândva tot un hotar al *Seliștei* cu al *Micușului*.

În zori de ziuă după petrecere mulți oaspeți au fost conduși prin comună la șipotul cel mic, apoi la cel mare, care are izvor de curge apa ca din o cofă, și apă foarte bună. Se vorbește despre cei din jurul șipotului, că trăesc mai mult decât ceialalți, bînd apă de acolo. Într'adevăr, numai în jurul acela sînt oamenii cei mai bătrîni ai comunei, însemnez unul de 105 ani, ceialalți de 70—90 de ani. Au mai fost conduși oaspeții și la biserică, zugrăvită toată de pe la anul 1790. „*Chimu*”.

Feneșul-săsesc, 30 August n. — În noaptea de 25 August n. a. c. o mare nenorocire i-s'a întemplat economului din *Feneșul-săsesc*, *Ioan Mage*. Dînsul fiind dus la tîrg la *Bistrița*, i-s'a băgat niște necunoscuți în casă și i-a furat din un puiuc de masă 1715 fl.

Făptuitorii au luat șolocaturile și fereastra din țîșini, ear' oalele cu lapte de pe fereastră le-a pus frumos pe marginea fântanei, ce nu era departe, și așa au intrat în casă. Neputînd descuia puiucul în casă, au scos masa și au dus-o în grădină și au stricat-o scoțînd din ea banii.

De contracte și alte acte nu s'au atins.

Gendarmeria umblă după făptuitori, dar' până acum nu s'au aflat.

„*Chimu*”.

Făgăraș, 1 Sept. n. — Marți, în 29 l. c. pe la orele 6 după amiază aproape peste întreg comitatul s'a descărcat o furtună înfricoșată împreună cu povoiu, care a ținut cam $\frac{3}{4}$ de oră. Între mai multe trăsnete și fulgere unul s'a descărcat asupra șurei unui locuitor din *Drăguș*, care a și ars. Vijelia a cam stricat cucuruzelor culcându-le la pămînt. Timpul tot rece par'că e toamnă. Tîrgurile de țeară ținute în săptămânile trecute, din cauza timpului nefavorabil au fost foarte slab cercetate.

Ighiu, 4 Sept. n. — De mult a fost simțită lipsa unui cor bisericesc pentru opidul nostru. Acum sîntem veseli a-l pute vedea înființat. Laudă inteligenței noastre, care ne-a spriginit. Pentru realizarea corului, banca *„Julia*” ni-a venit întru ajutor cu suma de 40 fl. De conducător al nou înființatului cor este ales zeosul cleric absolut *Ioan Mateiu*. Membri în cor au fost aproape toți, fii de țărani din loc, ear' unii și din jur. Succesele obținute și până acum, au îndemnat pe învățătorii din jur, din *Șard*, *Telna* și *Ighiel*, ca în tovarășie cu câțiva inteligenți, să remunereze dintr'al lor pe zeosul conducător, ca acesta se poată rămînd cel puțin încă un an aici, ca așa să se pună basă solidă acestui cor bisericesc pentru *Ighiu* și jur. Drept aceea laudă se cuvine tuturor acestora pentru interesul cu care îmbrătoșează această chestiune.

Acum am avut ocaziune a ne convinge despre frumoasele progrese făcute de coriști, în scurt restimp. Ieri s'a aranjat un concert. Punctele programului au fost foarte bine și precis executate, cu deosebire însă *„Stăncuța*” și hora *„Sai în joc*”, cari au fost bisate. Esactitatea executării acestor cântări e o vie dovadă despre zelul membrilor din cor. La sfîrșit dl *Nicolae Florescu*, în termini populari a tălcuit poporului țărani însemnătatea corului. După concert a urmat petrecere cu joc, care a durat până în zorii zilei. În timpul cinei nu au lipsit nici toastele, pentru conducător și prosperarea tînerului cor. #

POSTA REDACȚIEI

I. O. în D. »Foaia Poporului« din 1897. (51 de nri bine păstrate) o are de vânzare Petru Manea, cantor în Abrudsat, cu prețul de 1 fl. 50 cr., scrieți-i. Apoi o mai are Ioan Nic. Opincar din Sebeș (strada Gusului 15), care o vinde cu 1 fl. 5 cr., dar' îi lipsesc nrii 10 și 38.

Abon. nr. 3406. Predici funebreale și memoriale de Zach. Boiu costă 1 fl. 50 cr. — Toaste de T. V Gheaja costă 25 cr. — Plus porto 15 cr.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș
Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Calendarul săptămânii.

Zilele	Calendarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 12-a după Ros., gl. 3, sft. 1.		rés. ap.
Dum.	29 (+) Tăler. C. S. Ioan	10 Nicol. Tol.	5 38 6 22
Luni	30 PP. Al. Ioan și Pav.	11 Prot	5 40 6 20
Marți	31 Brêul Preac. Mariei	12 Macedoniu	5 42 6 18
Merc.	1 + C. Simeon Stâlp.	13 Matern	5 44 6 16
Joi	2 Muc. Mamant	1 Înălț. S. †	5 45 6 15
Vineri	3 Muc. Antim	15 Nicodem	5 47 6 13
Sâmb.	4 M. Vavila și Mois. P.	16 Ludmila	5 49 6 11

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 29 August: Panticeu (Pánchez-Cseh), Spermezeu (Ispánmező), Vorumlo, Zim.

Marți, 31 August: Ida-mare.

Joi, 2 Septembrie: Felső-Szivágy, Nusfalău, Sibiu (2 zile înainte tirg de cai, 2 zile mai înainte tirg de vite), Sita-Cristur.

Vineri, 3 Septembrie: Satulung.

Sâmbătă, 4 Septembrie: Cița, Ungra (Galt).

Duminică, 5 Septembrie: Dengeleag, Marcod.

Anunț de căsătorie.

Aș dori să mă căsătoresc cu o fată de 18—22 ani. Eu sunt în etate de 24 ani și sunt comerciant bine situat și mă ocup și cu agricultura în o frunțase comună românească din Bănat. Dela fiitoarea mea soție aștept înainte de toate să fie casnic crescută și bună econoamă. Zestre de 2—4000 fl. e bine venită, dar' nu e absolut necesară. Cine vrea să între cu mine în corespondență — cu gând serios — să adreseze scrisorile administrației »Tribunei«, în cuvertă închisă sub »Bănățianul«, descriind circumstările sociale și eventual alăturând și fotografia. Dacă nu ne-om fi pe plac scrisorile și fotografia se retrimite.

[43] 1—1

Două cărți folositoare pentru țeranul român

su apărut tocmai și se află de vânzare în librăria »Tipografia«, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăceli 15:

INDREPTAR PRACTIC

IN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 proci întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

KATHREINER
cafea de maltă
Kneipp.

Bunicii și mie!

Probat de mai mult ani ca cel mai escelent adaus la cafeaua de bone. — Recomandat de medici celor ce sufer de nervi, inimă, stomac, anemie etc. — In sute de mii de familii cea mai plăcută cafea.

[1] 7—10

Requisite pentru scris
ieftine și bune

găsesc domnii
la
»Concordia«
prima societate comercială română

hârtii, condeie, creioane, tablete, gummi etc.
apoi tot felul de
caiete, cerneală, gummi etc.
atât la
Sibiu precum și la
centrală în Sibiu
filialele din:
Alba-Iulia și Făgăraș.

[42] 1—3

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrieu bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterea Șulțiu.— *Portrete frumoase.* —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.
Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vile, de lăp-
tăril etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri
de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brode.

Directorul băncii gen. de asigurare n. „Transilvania”

EDITURA

„Revoluții rom. de agricultură din comitatul Sibiuului”
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr.
recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

MARGARETA MOLDOVAN.

**Din
tainele
vieții.**

29 de povești și schițe.

Prețul 1 fl., plus 5 cr. porto.

Se poate procura dela

„Tipografia”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

A
apărut!

Bine apreciată
de întreaga
presa noastră.

La Librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu,
să aia de vânzare

următoarele publicațiuni

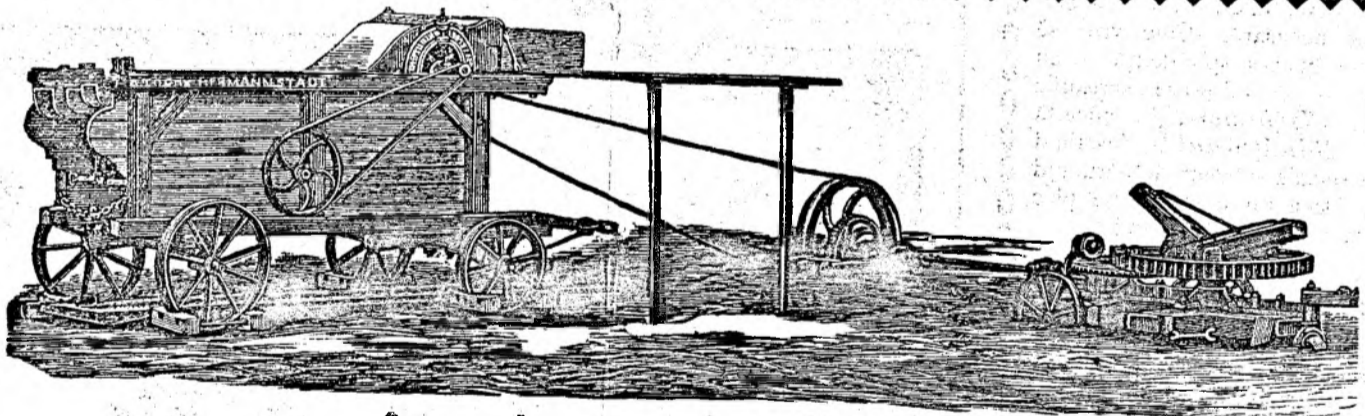
ale Societății

„Inocențiu Micu Clain”

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tînăr” de Aloisius Melcher.
Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de 1 fl. 50 cr.
 2. „Pregătire la moarte”, adică considerațiuni asupra maxi-
melor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților
spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
 3. „Duh mîscălesc”, narațiune de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr.
- se recomandă mai ales preoților. —

Fondată la 1857.

Fondată la 1857.

Andrieu Török,

fabrică de mașini agricole **SIBIU** fabrică de mașini agricole
recomandă pentru sezonul de treerat:

*Mașină de îmblătii, construcție de nou îmbunătățită, de mână și pentru cai, învîrtitură ușoară și dura-
bilitate mare, stabil și portativ, cu și fără curățituri.*

*Trier patent pentru curățit și sortat, mers ușor și fără șgomot, curăță complet bucatele; apoi
trier sistem Backer și Clayton.*

Șeripeșe de diferite mărimi, stabile și portative în diferite sisteme etc. etc.

*Mori portative cu una, două sau mai multe roate pentru apă, vapor sau motor. Construcțiunea cea mai
valoroasă și lucrul cel mai solid. Scrisori de recunoștință pentru morile vîndute ce se află în lucrare îmi stau la dispoziție.*

Singura agentură pentru Ardeal a renumitei fabrici de motoare de gaz

Langen & Wolf în Viena.

Locomobilul de benzin „Otto” este cel mai bun, mai ieftin și mai sigur motor pentru mașine.

*Locomobilul de benzin „Otto” este cel mai bun și mai ieftin motor pentru mori. Costul acțiunii
motorului 3—3½ cr. per oră, cu putere de 8 cai. În Ardeal sînt deja multe mori cu motorul de benzin „Otto”.*

Prețuri curente gratis și franco — întrebărilor se răspunde prompt și cu plăcere.

Prețuri moderate.

Condiții avantajoase.